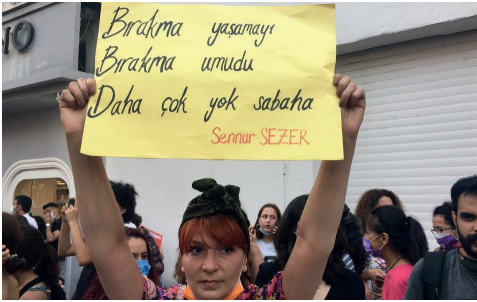

Yarın değil, şimdi
Yalnız değil hep beraber! 3

Koca 'çalışma', patron
'sendikalaşma' dedi 11

Asgari yaşamlara mahkûm
edilmek istemiyoruz! 12

Ayşe ile ciddi konuşmalar 18

İÇİNDEKİLER

Yarın değil şimdi, Yalnız değil hep beraber!.....3	Sevda Karaca
Hülya ne yapısın?.....4	Adile Doğan
Bilinen hikayelerin bilindik sonlarını değiştiren kadın dayanışması.....4	Gizem Çelik
İMES'te kadın işçiyse.....5	
'Yurtsuzlar' şiddete karşı yalnız olmasın!.....6	Neslihan Karyemez
Direnge bir kadından kız kardeşlerine.....6	Aliye Ceylan
Güvensizlikler içinde yaratılan güven.....7	Hazan İlik
Kadınlar tabi ki daha kararlı ve mücadeleci.....7	Eylül Deniz Tutuş
Heyecanı ve umudu ancak yan yanayken hissediyoruz.....8	Gülten Dokuyan
Şiddet her yerde ise mücadele de her yerde!.....8	Tuzluçayır Kadınları Dayanışma Derneği
Öz güvenimiz arttı9	
'İktidar partisine üye oldum da yardımları öyle aldım'.....9	Ebru Yiğit
Maid: Alex tek başına kalmadı hiç!.....10	Cemre Kavala
Save up yapacak hâl mi var?.....10	Filiz Gür
İÇİMİZDEN BİRİ.....11	Berfin Güler
Asgari yaşamlara mahkûm edilmek istemiyoruz!.....12-13	
Dardanel reklamlarındaki şatafatı değil, acıyı yaşıyoruz.....14	Dardanel Ton'dan bir kadın işçi
Ürettiğim bir telefonun fiyatı maaşımın iki katı.14	Xiaomi'den bir kadın işçi
Ford işçisinden Xiaomi işçisine.....15	Ford'dan bir kadın işçi
Xiaomi'de direniş bitti ama TİS mücadelesi başladı.....15	Defne Duman
'Ülkenin vergi rekortmeni biziz'.....16	İzmir Ekmek ve Gül
Geçim derdi üstüne bir de 'evlen' baskısı.....17	Ayla
Elon Musk'ın serveti, işçi Yeter'in coini.....17	
Ayşe ile ciddi konuşmalar.....18	Fatma Koç
Azerbaycan'da Jenotyeller.....19	Hilal Tok
IBAN gönderen devletten ne bekleyelim?.....20	Neslihan Karyemez
Nöbet çıkışı ölmeyeceğim bir hayat istiyorum...21	Latife Doğan
Biri yer biri bakar, e artık kopsun kıyamet.....21	Zahide Kiper
Dersim'de velilere çağrı.....22	Fatoş Taşkale
MEKTUBUMUZ VAR.....23	
Grevdeki Bakırköy Belediyesi işçilerinden mektup var!.....24	

Şiddete, eşitsizliğe ve yoksulluğa karşı çaresiz değiliz

Minerva, Maria-Teresa, Patria Mirabal; faşist diktatörlüğe karşı özgürlük ve direnişin sembolü kız kardeşler, namıdır "Kelebekler"...

Latin Amerika'da küçük bir ada ülkesi olan Dominik, 1930-1961 yıllarında, tam 31 yıl boyunca Rafael Trujillo diktatörlüğü tarafından yönetildi. Fakat bu tarihler yalnızca baskı ve zulüm yıllarını değil, aynı zamanda diktatörlüğe karşı direniş ve mücadele yıllarını da ifade eder. Latin Amerikalıların çoğu gibi Mirabalların hayatı da hükümet darbeleri, diktatörlükler, siyasi çalkantılar içinde geçti. Kızlar, anne ve babalarından Trujillo rejimine itaati öğrenmişlerdi. Ancak pıriltılı giysiler içinde saltanat süren Trujillo, gözü dönmüş bir katildi, bütün bu şatafatın altında zulmünden kan ağlayan bir ülkeyi yönetiyordu. Bu gerçeği fark eden Mirabal Kardeşler, direniş örgütüne katılmış ve büyük baskılarla karşı karşıya kalmış, yine de asla mücadeleden vazgeçmemişlerdi.

25 Kasım 1960'ta cezaevinde olan eşlerini ziyaret ettikten sonra diktatörün maşaları tarafından yolları kesilen, tecavüze uğrayan ve vahşice katledildikten sonra bir uçurumdan atılan Mirabal Kardeşlerin ölümüne trafik kazası süsü verilmişti.

Trujillo'nun iktidardan 1961'de düşürülmesinden sonra açılan mahkemelerde rejimin pislikleri, Mirabalların unutulmayan hatıralarının önünde gün yüzüne çıkarıldı. Cinayetin kanıtları, aynı zamanda 30 küsur yıl sü-

ren kanlı diktatörlüğe açılan Latin Nürnberg mahkemesi olarak bir dönemi yargıladı.

Mirabellerin öldürüldüğü gün olan 25 Kasım, önce Latin Amerika ülkelerinde daha sonra da bütün dünyada Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele ve Dayanışma Günü olarak benimsendi.

Bu tarihin bütün dünya kadınları için taşıdığı anlam, kadınları aradan uzun yıllar geçmesine karşın hâlâ harekete geçiriyor. Çünkü kadınları yokluğa, açlığa, şiddete ve eşitsizliğe mahkum eden baskıcı düzene, diktatör namzetlerine karşı kadınların öfkesi dinmiyor!

Çünkü bizi mahkum ettikleri hayat, gündüzlerinde iligimize kadar sömürülüp, gecelerinde aç yattığımız, yarının heyecanından çok kaygısını yaşadığımız, en insani ihtiyaçlarımızı karşılamak için köleler gibi çalıştığımız, güzelliklerinden bir nebze pay alamadığımız bir hayat!

Bugün, 2021 Türkiye'sinde her gün adını duyduğumuz duymadığımız onlarca kadın, destek görmediği, iş bulamadığı, çocuklarını bırakacak, sığınacak bir yeri olmadığı, yoksulluk boynunu bir kelement gibi sardığı için şiddet gördüğü evlere mahkum oluyor, yoksulluk ve işsizlik derinleştikçe şiddet de katmerleniyor. Ülkenin yer altı yer üstü kaynakları bir avuç sermayedara ve iktidar yandaşlarına peşkeş çekilirken, bizim bütçemizden milyarlar onların ceplerine aktarılırken biz gün yüzü görmeden çalışıp, karşılığında sadece borç biriktiriyoruz.

Hayır, böyle yaşamak istemiyoruz!

Evet, insanca yaşanacak bir hayat için bize çözüm olarak sadece seçim sandığını gösterenlere değil, kendi gücümüze, birliğimize güveniyoruz.

Bugün, asgari yaşamın dahi lüksleştiği, açlıkla savaş verdiğimiz, yokluğa, yoksulluğa hapsedilmeye çalışıldığımız, yaşam savaşını veren bedenlerimiz üzerinden haklarımız tırpanlanırken bir bir, şiddet karşısında çaresizliğe mahkum edilip, iş yerlerinde yaşadığımız sorunlar, şiddet ve tacizler derinleşirken tüm

bunların kaderimiz olmadığını, kendimizin ve memleketin yazgısını da belirleyecek olanın mücadele, kararlılık ve örgütlülük olduğunu işaret ediyor Mirabal kardeşler hâlâ.

Ekmek ve Gül yokluğu, yoksulluğu ve şiddeti değil, refahı, güvenç ve huzuru, eşit bir yaşamı hak eden kadınların mücadelesine kursüsü olarak bu 25 Kasım'da kadınlara ses soluk olacak. Dergimizle rotamızı çizicek, canlı yayınlarımızla konuşacak, ajandamızdan çağrılarımızı yükseltecek, kadınların birbirine verdiği sesle mücadeleyi birlikte sırtlanıp büyüteceğiz...

Bu sese soluk olan kadınların yazıları bu ayki dergimizde.

"Yarın değil şimdi, yalnız değil hep beraber" yazısıyla Sevda Karaca Ekmek ve Gül'ün çağrısını hepimize ulaştırıyor.

Adile Doğan yazısıyla Hülya'nın yaşam kesitinde hepimiz için tanıdık hisleri, olayları taşıyor sayfalarımıza. "Başka seçenek yok mu" sorusunu sorduruyor.

Şiddet ve istismar karşısında yeni bir hayata kapı aralayan Esra'nın hikayesi, işyerlerinde de her an tacizle burun buruna olan İMES'ten farklı bloklardaki farklı iş kollarında çalışan kadınların anlatımları...

Geleceğinden korktuğu için şiddete maruz kalan, sokağa market alışverişi için bile korkarak çıkan ve koruyucu mekanizmaları nasıl kullanacağını bilmeyen göçmen kadınların gerçekleri...

Üniversiteli kadınların şiddet ve taciz karşısında güvenli kampüs, güvenli eğitim hayatı talebi ve mücadele çağrıları...

İşçi kadınların işyerlerinden mücadele örneklerinin azmi ve ısrarı... Birbirlerine seslenişleri...

Bir alev topu gibi etrafımızı saran, yoksulluk, şiddet, işsizlik, eşitsizlik karşısında kadınların öfkeleri ve mücadele deneyimleri, mücadeleyi büyütme çağrıları birlikte var ettiğimiz sese nefes oluyor; sadece bir nefes almaya indirgenen yaşama karşı.

Burası senin kürsün: Yaz, çiz, paylaş, anlat... Birlikte yükselsin; "Şiddete, eşitsizliğe ve yoksulluğa karşı çaresiz değiliz" in sesi.

ekmek ve gül
posta@ekmekvegul.net

Sunu görsel: Freepik / Kapakta kullanılan görsel: Ekmek ve Gül

evrensel

Günlük EVRENSEL Gazetesi'nin ücretsiz özel ekidir.
Türü: Yaygın süreli
Bülten Basın Yayın Reklamcılık Tic. Ltd. Şti.
Adına Sahibi: Kürşat Yılmaz
Genel Yayın Yönetmeni: Fatih Polat
Sorumlu Yazışleri Müdürü: Görkem Kınacı

Yönetim Yeri: Mehmet Akif Ersoy Cad. Mehmet Çıbıkcı İş Merkezi No: 2 K: 2 İşyeri No: 21 Şirinevler/B.Evler-İSTANBUL
Tel: (0212) 909 48 01
Faks: (0212) 654 15 04

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım AŞ
İstanbul Baskı: Kuzey Veb Ofset San. Tic. Ltd. Şti Tayakadın Mah. Yassören Cad. No:75/1 Arnavutköy/İstanbul Tel: 0212 682 61 62

Yarın değil şimdi Yalnız değil hep beraber!

Sevda KARACA

25 Kasım Uluslararası Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele günü geliyor. Ay boyunca kadınlar hayatlarını cehenneme çeviren ne varsa tartışacak, hayati gül bahçesine çeviren dayanışmaya sarılacak, yaralarını böyle saracak. Her gün yaşadığımız, duyduğumuz, tanık olduğumuz, okuduğumuz tüm o sarsıcı şiddet olayları karşısında biriken öfkeyi birleştirecek.

Bunu yapmak zorundayız. Bunu yapan kadın sayısını artırmak zorundayız. Bunun bir parçası olan kadınların çepçepini genişletmek zorundayız. Yarın değil, şimdi. Yalnız değil, hep beraber!

Peki nasıl? Öncelikle, hepimize öyle ya da böyle değen şiddetin bu denli artmasının nedenlerini tartışırken bizi bölen, bizi ayırıştırınların ne olduğunu da konuşarak...

Kimi şiddeti eğitimsizliğe bağlayacak belki, kimi sadece erkeklerin canavar ruhluluğuna. İtirazlar yükselecek örneğin; "Eğitim önemli evet, kadınlarla erkeklerin eşit olduğu 7'den 70'e herkese her an öğretilmeli ama yetmez. Esas olan kadınları tümüyle bağımlılığa hapseden koşullara savaş açmak."

Kimi sorunu sadece iktidarın zihniyetine bağlayacak, "Bunlar gitsin biter" diyecek, diğeri "hayır" diyecek, "Elbette bu iktidarın kadınları aşağı gören zihniyeti şiddetin artmasında etkili ama sadece bu değil mesele"... Kimi, "Ceza artırılmalı" diyecek, "Sallandıracaksın bir ikisini meydanda, bak o zaman cesaret edebiliyorlar mı?" demeye varacak sözleri hatta, diğeri düşünmeye çağırarak bu sözleri sarf eden "Sadece ceza korkusu işe

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

yaramaz, aslolan nedenleri ortadan kaldırmak, kadınları erkekler karşısında güçsüz kılan, eşitsiz kılan koşulları yenmek..." Kimi diyecek ki "Merhamet, vicdan yoksunluğundan hep bunlar", kimi sorgulayacak "Merhamet ve vicdan kendinden zayıf olana, senden küçük gördüğüne duyulan hislerdir, şiddet de işte tam da buradan beslenir..." Kimi diyecek ki "Aman canım bu erkekleri de yetiştiren kadınlar değil mi?", kızacak beriki, ama anlatacak usul usul; "Peki ya kadınların bu hayatta söz sahibi olmasını mümkün kılan tek şey erkek egemenliğinin yedeği, stepnesi olmakken, kadınlar da bu erkek egemen toplumun bir parçası iken, erkeklerin işlediği suçlardan ötürü yine kadınların suçlanması da erkek egemenliğini aklamak olmuyor mu?" Önünde sonunda şiddetin temelinde eşitsizlik olduğunu, şiddetin ortadan kalkmasının ancak şiddeti kadınları kontrol etmek için aparat olarak kullanan düzenin değişmesiyle mümkün olduğunu anlatacağız. Şiddetin maddi temelleri olduğunu, emeğimizi bedenimizi sonuna kadar sömürüp zenginlik elde etmek isteyen sermayenin kâr hırsıyla ev içindeki, sokak-

taki, dildeki şiddet arasındaki bağlarını tartışacağız. Altını çize çize vurgulayacağız; şiddetle mücadelenin bütünlüklü bir mücadele olduğunu; kağıt üstündeki haklarımızı korumakla emeğimizi savunmak arasındaki bağlantı, artan hayat pahalılığıyla ev içinde artan şiddetin ilişkisini, üretim bandı hızlanır, daha az işçiyle daha çok iş yapılırken kadınların işsizliğini, yardıma, cemaat tarikatlarına muhtaç hale getirilişinin ortak hikayesini...

Birbirimizi ikna ede ede büyüteceğiz birliğimizi; birlik denilince korkanı, ürkeni de anlayarak, birlik ol-

Fotoğraf: Pixabay

madan korkuların büyüyeceğini anlatacak.

BİÇAK TENİ GEÇİNCE, KEMİĞE DEYİNCE AŞILANLAR...

Peki kolay mı bugün mesai saatleri arşa varmış, bir buluşma lüks olmuşken, ses çıkarmak devlet katında suç ilan edilmişken kurmak bu birlikleri? Değil.

Hiçbir zaman kolay olmadı zaten. Kadınların önüne hep evin işleri, çocukların dertleri, mesai saatleri, koca, baba, ağabey, devlet çıktı. Bu engeller, kadınların bir araya gelme ihtiyacı bir bıçak gibi teni geçince aşılır, hep aşıldı. Asıl zor olan, birlik olmaya, örgütlenmeye, birlikte değiştirmeye, ancak örgütlü güç olunca değiştirebileceğine duyulan inanç bunca azalmışken bir araya gelmek. Ama bu da bıçak kemiğe dayanınca aşıyor işte. Bakın memleketin dört bir yanında büyüyen irili ufaklı direnişlere, grevlere... Sorun bu grev ve direnişlerin en önündeki kadınlara, "Bu direniş size ne öğretti?" diye... Hepsi çok benzer cümleler kurmakta: "Birlik olmayı", "Aynı bantta çalışırken selam vermediğim arkadaşımın akciğeri olmayı", "Değişmez denileni değiştirebileceğimizi..." Demek ki "Hadi birlik olalım" diye diye birlik olunmuyor. Birlik, hareket içinde olgunlaşan bir meyve. O meyvenin ağacının kökleri bizi ortak kılan dertlerde. Dalları evde, okulda, yurttan, işyerinde, kent meydanında, ma-

hale derneğinde, üniversite kulübünde.

Bugünlerde en zoru bu işte: hareket. Çünkü sağımızdan solumuzdan çok çeşitlendiriyoruz, insanların birbirine güveni, ekmek ve iş aslanın ağzından boğazına doğru indikçe daha da azalıyor. Sömürü düzeni böyle bir şey; birbirine benzeyeni kendisine benzemezler uğruna harcatıyor, en iyisinden "Sen dur, ben seni kurtaracağım" dedirtiyor birilerine, olduğun yere mihlayıp bekletiyor, hareket ettirmiyor.

İşte 25 Kasım gibi günler harekete ivme kazandırmak için tarihin kadın mücadelecilerinin ağacımızın köklerine verdiği can suyu gibi. Düşünsenize, taa 1960'ta diktatörlüğe karşı mücadele ederken katledilen Dominikli devrimci 3 kadının hürmetine ilan edilen bir günde, onların adını belki de hiç duymamış kadınların kendi acılarını ve öfkelerini başka kadınlarla birleştirmesi niye?

Ekmek ve Gül olarak çağırımız açık, bugünden tezi yok dallarımızın uzandığı her yerde, tekilden çoğula, zerreden kitleye varmak için çabamızı, öfkemizi, derdimizi birlik meyvesine can suyu yapalım... Ev buluşmaları, yurt sohbetleri, dernek etkinlikleri, okuma grubu tartışmaları, mahalle eylemleri, fabrikada dayanışma odası atışmaları, söyleşiler, paneller, yürüyüşler, konserler, tiyatro gösterimleri... Yaratıcılığımızla, sorularımızla, cevaplarımızla, ihtiyaçlarımızla, dayanışmamızla birliklerimizi örelim.

Hülya ne yapsın?

Adile DOĞAN
Tuzla-İstanbul

Soğuktan üşümüş elleri cebinde, avucunda sımsıkı tuttuğu son parası ve gözündeki yaşlarla minibüs bekleyen işçi Hülya, iş başvurusuna gideceği için çok mutlu olsa da duyduğu endişe daha ağır: “Yine aynıysa olursa, ya yine işe alınmazsam... Bu neredeyse son umudum” diye düşünmekten alıkoyamadı kendini. Aklına üşüşen olumsuz düşünceleri savurmak ister gibi salladı kafasını: “Senin çocukların var, kendine gel, umut etmeye devam et. Sakın bırakma umudu.” Omuzuna dokunan el ile irkilen Hülya, daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Eyvah, bu nasıl bir çaresizlikti! Bir yabancı “Neyin var bacım?” diyerek omuzuna dokunana kadar ağladığını bile fark etmemişti. “Yok bir şeyim” dese de bu meraklı adamın ısrarına karşı koyamadı: “Evde durumlar kötü, çocuklar buz gibi evde aç perişanlar.” “Babalari?” diye soran yabancıya “O içer, çalışmaz, üstüne gelir hepimizi sıra dayağından geçirir” dedi. Yabancıнын yüzüne bakarken içinden “Of Allah’ım kapı komşumun bilmediğini bu yabancıya nasıl anlattım” diye düşündü bir yandan da. “E peki nereye gidiyorsun?” dediğinde iş başvurusu için bir fabrikaya form doldurmaya gideceğini söyledi.

Yabancı, “Boş ver orayı bacım, oranın şartları çok kötü, benim çalıştığım fabrikada işçi almıyor, ben de ustabaşım.

Orada hem sendikamız da var. Gel ben seni aldırırım” dedi. Hülya’nın aklından sorular geçse de ne bunu soracak cesareti ne de reddedecek durumu vardı. Yabancıнын peşine düştü, işçi servisi geldiğinde Hülya da servise bindi. Hülya, önce formaliteden bir form doldurdu; gerisini usta, insan kaynaklarıyla görüşüp halletti. Hülya işe alınmıştı; mutluluktan havaya uçarak, bu defa etrafına gülücükler saçarak döndü evine.

İki gün sonra işe başlayacağı için hemen çocuklara bakacak birilerini aramaya başladı. İş bulduğu için sevinçli olan biri daha vardı, ayyaş kocası. Kocasına eve gelecek para için bir süre her şeyi idare edebilirdi. “Ben bakarım çocuklara” dedi. “Buna bırak çocuk emanet etmeyi, ölü sinek verilmez ama ne yapayım çaresizim. Okullar açılırsa rahat ederim, bu adama ihtiyacım kalmaz” diye düşündü Hülya.

İşbaşı yaptığı gün, ustabaşının babacan tavırları oldukça etkileyiciydi. Yıllar sonra birisi Hülya’nın sesini duymuş ve yardım etmişti. Belki biraz para kazanır çocukların karnını doyurabilirse kocasından boşanır yeni bir hayata başlayabilirdi. Bunu düşünmek bile çok mutlu ediyordu.

İlk maaşını aldığı günün ertesinde işe gözü mosmor gitti. Bir ay çocuklara sorunsuz bakmanın karşılığı maaşydı. Parayı alır almaz içkiye kumara verecek olan kocasına “Ya kira, faturalar ya mutfak?” demesine kalmadan yüzünde patladı yumruk. Hülya yumruğun acısını, sabah işe gitmek için kurduğu saat çalın-

Görsel: Freepik

ca yeniden hissetti gözünde. İşyerinde yüzünü saklamaya çalıştı ama ne çare... Ustası, ellerini arkasında kavuşturup yanına geldi. O gün yaşadığı kâbus, dayaktan beterdi. Bir insanın gururunun incinmesi diye bir şey vardı ve çok acı vericiydi. Elini yüzündeki morluğa götürdü Hülya, “Bunu yaşamak zorunda değilsin” dedi kendine. Babacan tavırlı o yardım eden adamdan eser kalmamıştı. Karşısında konuşan yabancı “Sana ev tutayım ayda bir iki gelirim. O adam bir daha sana ilişmez, çocuklarını da onun başına bırak” diyordu. Yabancıнын yüzüne sinirle, öfkeyle bakarken “Hep mi böyleydi bu adam, ben çaresizliğimden mi anlamadım? Güven duymak çok mu aptalca? Hayır bence değil. Ben güvenmek istiyorum yoksa nasıl yaşar insan?” diye kendi kendine söylendi.

Hülya, doğruca baş temsilciye gitti. Başından geçenleri tek tek anlattığında baş temsilci “Nasıl ya, sizin zaten ilişki-

niz var. Biz öyle biliyoruz. Şimdi adamı neden karalıyorsun?” dedi. Meğerse adam pusuda beklemiş onu taciz edeceği günü bile planlamış... İş başvurusuna gideceği gün yaşadığı çaresizlik içinde karşılaştığı bu yabancıнын niyetini çok sorgulamamıştı. Yıllardır yaşadığı şiddetten kurtulmak için çare ararken başka bir adamın şiddetiyle karşılaşmıştı.

Hülya bir karar vermek zorunda. Ya mücadele edecek ya da her şeyin daha kötüye gidişini seyredecek. Ya kocasından kurtulmak için her gün ona tehditkâr bir şekilde ve pis pis bakan tacizciyle çalışmaya devam edecek ya da çocuklarının aç kalması pahasına o işyerinden çıkacak. Bu mu gerçekten iki seçenek?

Hülya’nın yaşamı siz kadınların eline ulaştığında aslında hep beraber bir karar vereceğiz. Ya Hülyalar bunu yaşamamın diye mücadele edeceğiz ya da her gün bir kız kardeşimiz daha erkek şiddeti sonucu aramızdan ayrılacak.

Bilinen hikayelerin bilindik sonlarını değiştiren kadın dayanışması

Gizem ÇELİK
Esenyalı Kadın Dayanışma Derneği

BİZ Esenyalı’da 8 yılda birçok kadının ve çocuğun hayatına dokunduk dernek olarak. Arkadaşım Esra da o kadınlardan biri. 3 çocuğu olan Esra’nın 13 yıl süren bir evliliği oldu. Evlendiği günden beri yanında büyütüp baktığı kayınbiraderinin en büyük çocuğunu defalarca istismar ettiğini öğrendikten sonra her şey tersine döndü. Esra’nın şikayetinden sonra istismarcı tutuklanıp cezaevine gönderildi. Eşi başta olmak üzere herkes tek suçlu olarak Esra’yı görüyordu. Eşi; istismar ile suçlanan

kardeşinin cezaevinden çıkabilmesi için şikayetini geri alması yönünde Esra’ya şiddet ve baskı uyguluyordu. Esra bu baskılara dayanamadığı için bir süre sonra boşandı ama eşinin tehditleri bitmedi. Uzaklaştırma kararı eski eşi tarafından defalarca ihlal edildi. Sokakta, parkta nerede karşılaşırsa Esra’ya herkesin içinde hakaret ediyor, öldürmekle tehdit ediyor ve şiddet uyguluyordu. Karakola şikâyet için gittiğinde polisler adamın ifadesini alıyor ve ardından serbest bırakıyorlardı.

Eski eşi sadece öldürmekle tehdit etmiyor bunu gerçekleştirmenin yollarını da bulmaya çalışıyordu. En son silah bulup onu ve çocuklarını öldüreceğini söylemişti. Bir gün Esra’dan gelen telefon

sonrasında elimiz ayağımız birbirine dolandı. Esra’yı ve çocuklarını nasıl kurtarabileceğimiz çabasına dönmüştü. Hızlıca polis merkezini aradık ve karakola gidip yine ifadesini verdi. Biz Esra’nın karakoldan kadın sığınma evine gitmesini talep ettik. Ama 3 çocuk evdeydi onların da alınması ve annesinin yanına getirilmesi gerekiyordu. Polisler o 3 çocuğu almaya gitmedi. Ben, hem o 3 çocuğu hem de eşyalarını toplamak için Esra’nın evine gittim. Bu süreç çok korkunçtu; çocuklardan durumu saklamak zorundaydım, zaten çok korkunç olaylar yaşamışlardı.

Bu mahallede bir derneğin olması ve bizim olaya erken müdahale edebilmemiz Esra’nın ve çocuklarının hayatını kurtardı. Biz kadınlar yasaların en doğru şekilde uygulanması için daha çok mücadele etmeliyiz. Yasalar sadece erkekten yana olmamalı! Tehditlere, şantajlara tutuklama kararı çıkmalı. Çünkü biz biliyoruz ki bu tehdit ve şantajların sonu ölümle bitiyor ve ölenler hep kadınlar oluyor.

8 yıldır şiddet gördüğü için derneğimize başvuran kadınlarla birlikte hareket ediyoruz. Kadınların hayatları ve hakları için örgütlü mücadeleyi dernekle birlikte büyütüyoruz.

Fotograf: Ekmek ve Gül

İMES'TE KADIN İŞÇİYSEN

İşyerinde, durakta, yemek yediğin lokantada tacizin hedefisin

Ümmaniye İMES sanayi sitesinde 12 bine yakın işçi çalışıyor. Çalışanların yüzlercesi kadın. Sorunları ise saymakla bitmez...

Pek çok işyerinde servis yok. Patronlar işçileri servisle taşımaya bile ek yük olarak görüyor. Tee nerelerden işçiler İMES'e kendi imkanları ile gelip her gün işbaşı yapıyorlar. Bu, kadın işçiler açısından işe gidip gelirken zor bir durum. Üstelik yol ücretlerini patronlar ödemiyor, işçiler kendi ceplerinden aylık kart alıyorlar, iki araç değiştirerek işe gelenlerin yol masrafı 500 lirayı buluyor. Ayrıca kadın işçiler iş çıkışında tacize karşı risk altında oluyorlar. İMES özel güvenlik elemanları, kadınların bu yöndeki şikayetlerini polise havale etmekten başka bir şey yapmıyorlar. Özellikle kış aylarında gün doğmadan işe gelip güneş batınca işten çıkan kadın işçiler hep tedirginlik yaşayarak işe gidip geliyorlar.

Farklı ülkelerden savaş ve çatışmalı ortamda yerinden yurdundan kaçıp gelen mülteci kadın işçiler için ise durum daha çekilmez. İMES'te farklı bloklardaki farklı işyerlerinde

çalışan işçi kadınlar anlatıyor. GECE DURAKLARDA BEKLEMEK KÂBUS

Buzdolabı motorları üreten bir fabrikada işçi olan Sevim, mecbur olduğu için İMES'te çalışmak zorunda kaldığını, önceleri kadınların sokak ortasında tacize uğradığını duyduğunda inanmadığı fakat çalıştığı dönem içinde bunu defalarca yaşadığına tanıklık ettiğini söylüyor. "Eşimin tek maaşı ile 3 çocuk bakmak ve okutmak çok zordu. En küçük çocuğu kayıncıya bırakarak çalışmaya başladım. 7-7:30'ta işbaşı yapıyorum. Minibüse de İETT otobüsüne de bindiğimde tıklım tıklım dolu oluyor. Elle açık seçik tacize uğruyorsun. 2 yılda 10 kez bunu yaşadım desem hiç abartı olmaz. Ne İMES özel güvenliği ne de polis hiçbir işlem yapmadı. Durakta araç beklerken üstündeki giysileri parçalanan Suriyeli kadın işçi arkadaşımı gördüm. Bağırarak 'imdat' dedik öyle kurtardık" diye konuşuyor.

"Kadın işçilerin can güvenliği sağlan- sa ve servis araçları tahsis edilse belki bunların hiçbiri yaşanmazdı" diyen Sevim, yaşadıklarını eşine, kardeşine anlatamadığını söylüyor: "Aldığım asgari ücret. Yaptığımız iş ağır. Mecbur olmasam çalışmam. Patronlar metal işkolunda kadın işçi tercih ediyorlar. Boşuna değil. Rahat sömürmek ve her dediklerini yaptırmak için."

Sevim ile aynı blokta bulunan yemek fabrikasında çalışan Sedanur ise 4 yılda iki ayrı işyerinde çalıştığını, rahat iş diye yemek fabrikasını tercih

ettiğini fakat nereye giderse gitsin taciz ve mobbinge maruz kaldığını söylüyor: "Çok yoğun çalışıyoruz. Özbek, Suriyeli arkadaşlarımız da var. Bekar mülteci kadın arkadaşlarımız ortak evler kiralararak yaşamlarını sürdürüyorlar. Çalışırken bile bu arkadaşlarımıza farklı gözle bakıldığını, oturdukları mahallede fuhuş yapan kadınlar gibi görüldüklerinin tanığıyım. Kadınsan vah haline."

'SAVAŞ OLMASAYDI NE İŞİM OLURDU BURADA'

Suriye'den gelen Anima ise farklı bir blokta metal emaye mutfak malzemeleri üreten bir metal atölyesinde çalıştığını, çalışma ve oturma izni almadan önce aylık bin liraya bile çalıştırıldıklarını söylüyor: "SGK'sız çalıştırıldık yıllarca. Hiçbir sosyal hakkımız yok. Sadece yemek ücretsiz, bir de çay. Yol parası verilmiyor. Bayram ve resmi tatillerde bile işe çağırıyoruz. Savaş yüzünden geldik buraya. Güzel bir şehirde yaşıyorduk, iyi kötü mutluyduk. Şeriat, din girdi araya, olan biz kadınlara ve çocuklara oldu. Böyle yaşamak acıdır. İnsanlık ölmüş."

Anima "insanlık ölmüş" sözünü ona söyleten deneyimlerini anlatıyor, "6 yıldır İstanbul'da yaşıyorum. Ailemin yarısı Halep'te kaldı. Yarısı öldürüldü. Canımızı kurtaralım diye babamın zorlamasıyla buraya geldik. Gelmez olaydım. Ev sahibimiz bile bize ev kirası karşılığında onunla birlikte olmamızı teklif etti. İşyerinde ustabaşının, sapık zihniyetli bazı erkek işçilerin bize söylemedikleri küfür, yapmadıkları taciz kalmadı. Kamera istedik, öyle kurdular kamera sistemini..."

TACİZ HER YERDE: EVDE, İŞTE, SOKAKTA

Özbekistan'dan 5 yıl önce İstanbul'a gelen Şahzede ise, tıbbi plastik enjeksiyon üreten bir işyerinde çalışıyor. Sağlık meslek lisesi mezunu olduğunu, Özbekistan'da iş bulamadığını ve belki dolar üzerinden ücret alırım diye düşünerek buraya geldiğini fakat bin pişman olduğunu söylüyor: "Kimse bana bin dolar maaş vermedi. Bize anlatılanların hepsi uydurmuştu. İkimizde mühendis olan, hemşire olan arkadaşlarımız bile var. Ülkemizde iş yoktu, çok az para veriyorlardı. Buraya geldik bize yapmadıkları kalmadı. Ahlaksız teklifler mi dersin, sözlü, fiili taciz mi dersin ne varsa hepsini yaşadık. İnsan olduğumuzdan utandık. Çalışma izni ve oturma izni alıncaya kadar polis ve gece bekçilerinin bile bize yapmadıkları taciz ve ahlaksız teklif kalmadı. 'Yat benimle serbest gez' diyorlardı. İtirazımızda ise Göç İdaresi işaret ediliyordu."

Suriyeli Ronahi ise, 25 işçinin çalıştığı bir metal atölyesinin günlük temizliğini yapıp, karşılığında da 2 bin 500 lira alıyor. İşyerinde maruz kaldıkları tacize ise tepkisini şöyle gösteriyor: "Bir işçi yanındaki kadın işçiye kötü gözle bakar mı? Evet çok iyi erkek işçi arkadaşlarımız var, haşa onları kastetmiyorum ama çok kötü erkekler var. Bizi hareminde görmek isteyenler var. O da çok kötü ücret alıyor, ben de. Onun da iş güvenliği yok, kirin pasın içinde çalışıyor, ben de köle gibi sabahtan akşama kadar çalışıyorum. 20 işçinin gözü üzerimde desem inanın yalan olmaz. Yoksulluk, açlık insana böyle yapmamalı. İş bırakıp gitmeyi çok istedim ama her yer aynı. Bağımız, bahçemiz vardı, tarlamız vardı, yoksul da olsak mutluyduk. O günleri çok özledim. Bir gün tekrar geri dönersek bayram yapacağız."

Direngen bir kadından kız kardeşlerine...

Aliye CEYLAN
Çiğli-Izmir

Aylar önce Çiğli'nin bir mahallesinde yaşamsal haklarını savunmak adına kendisi ve ailesi için ses çıkardığında tanıştık Nurcan'la. Dik duruşundan ve kararlılığından belliydi ne kadar savaştığı olduğu. Yanında çok güvende hissederdiniz kendinizi. Çünkü sesi sadece kendi için değil herkes için çıkardı. Çay içip sohbet edelim diye gittim evine. Temizlikle uğraşıyordu gittiğimde. 3 kız çocuğuna bir de kedi çocuk eklenmiş ondan yakınıyordu, ama sevgisini belli ederek.

'9 YAŞINDA BİR ÇOCUK KOYUN DERİSİ YÜZER Mİ?'

İçinde ukde kalan eğitim hayatından başlıyor anlatmaya. İlkokul 5'e kadar okuduğunu, hatta ortaokula kendi kendini kaydettiğini ancak abisinin engel olup yollamadığını anlatıyor. Öğretmenleri toplanıp abisini ikna etmeye çalışmış ancak abi göndermemeye inat etmiş. 6 kız, 1 erkek, toplam 7 çocuklu kalabalık bir ailede çocukluğunu geçirmiş. Kardeşlerinden biri erkek olmasına rağmen zulmü tüm aileye yetmiş. Abisi Nurcan'ı bakkala yollarken taşa tükürüp "Tükürüğüm kurumadan geleceksin" dermiş. Yokuş yukarı arkasından motorla gaza basıp koşturmuş çocuk Nurcan'ı, "Bakalım ne kadar koşabili-

Görsel: Freepik

yorsun" diye. Falakaya yatırmak mı dersiniz, baskı kurmak mı... Yapmadığı şey kalmamış. Çapada çalışmış, pamuk toplamış, incirde üzümde çalışmış, fabrikada çalışmış, temizliğe gitmiş. "3 ay çalıştım belki ama bana 3 sene gibi geldi, çoktumdaha" diyor ve ekliyor "9 yaşında bir çocuk koyun derisi yüzer mi?" Sigortası var mı dersiniz, en az 25 yıllık iş deneyimi olan Nurcan şu an 42 yaşında ama bir güncük bile sigortası yok.

ONCA EMEĞİME RAĞMEN...

19 yaşına geldiğinde komşusunun kardeşiyle tanıştırmış ve evlenmiş. Dilere destan bir düğünü olmuş. Maddi durumları çok iyi olmasa da belirli bir standardı varmış ailesinin. Eşinin ailesi ise daha yoksulmuş. Nurcan bunu dert etmeyip sıfırdan tekrar kurmuş eşiy-

kendisinin hayatını. Çalışmaya, biriktirmeye devam etmiş. Sonra yıllar içinde 3 kız çocuğu olmuş kendi gibi direngen. Evlendikten bir süre sonra eşinin alkol problemi başlamış. Bu da bir sürü sorunu beraberinde getirmiş. "3 kız babası olarak yolda yürürken bir dik yürümek var, bir de zikzak çizerek yürümek var. Bana fiziksel şiddet uygulamıyor ama psikolojik baskı yapıyor. Onca emeğime rağmen kafasında bir şeyler kurup beni onlarla yargılıyor" diyor Nurcan. Hatta bir ara gözünü korkutmak için 6 ay uzaklaştırma kararı bile almış. Ancak yasaların koruyucu olmadığından şikayetçi.

'NEDEN KADIN YAPAMAZ DEYİP DURUYORLAR?'

Kıt kanaat yaptıkları ev hasar görün-

ce yakın zamanda kiraya taşınmışlar. Yaşlı bakmaya devam etmiş. Eşi de sitelerin peyzajıyla uğraşiyor. Çocukların eğitim masrafları, kira, faturalar derken kendisine ne bütçe ne de zaman ayırabiliyor. Şu an en önemseydiği şey kızlarının okuyup mesleklerini eline alması ve kendisini ezdirmemesi. Öfkeyle soruyor: "Neden kadın yapamaz deyip duruyorlar?"

"Kadın her işin altından kalkar ve bunu o kadar ince düşünerek yapar ki. Kadının kullandığı arabayı bir erkek sıkıştırmadıktan sonra, yolda yürürken arkasından kötü niyetli erkekler yürümedikten sonra, mini etek giydin şusun busun diye laf söyleyen erkeklerden arandıktan sonra emin olun ki kadın her şeyi yapar. Kadın merhametlidir, koruyucudur, çalışkandır, kendini yetiştirir, erkeği de yetiştirir hatta" diye bastırarak söylüyor. Nurcan, kadına yönelik şiddetin bu kadar yaygın olmasında asıl sorunun kadınların maddi gücü olmaması, almak istedikleri kararları alamaması, eğitimde, iş hayatında eşit olanaklara sahip olamaması olduğunu söylüyor ve bunun sonucunda güvencesiz ve sağlıksız hayatlara mahkûm edildiğini ve bunun şiddeti doğurduğunu belirtiyor.

Sohbetin başından beri çok içten ve dürayetli anlatıyor yaşamını. Başka kız kardeşlerine, kız çocuklarına örnek olsun diye...

'Yurtsuzlar' şiddete karşı yalnız olmasın!

Neslihan KARYEMEZ
Istanbul-Ikitelli

MÜLTECİ kadınlar şiddetin en ağır biçimleriyle karşı karşıyayken şiddetten korunabilecekleri mekanizmalara da bir o kadar uzaklar. 25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü yaklaşırken çoğunluğu Suriyeli olan kadınlarla şiddet üzerine sürdürdüğümüz sohbetlerde en dikkat çeken olan şiddet gördüğünde ne yapabileceğini bilmiyor ve yalnız hissediyor oluşları.

Hepsinin bir şekilde şiddete maruz kaldığı satır aralarında gizli. Görüşüğümüz kadınların çoğu eşin, babanın, evdeki diğer erkeklerin bağırmasını, tokat atmasını, onu küçümseyen cümlelerini şiddet olarak görmüyorlardı. Eşler anlaşamayabilir. Eş ya da evdeki herhangi bir yetişkin ona emir verebilir ona bağırabilirdi. Evliliğin bu "olağan" halleri, sokakta siyasette yaşanan aşığılama ve küçümsemenin de etkilerini taşıyor aslında. Çarşıda, pazarda, hastanede, sokakta sürekli sözlü şiddete maruz kal-

yorlar. Hem hakarete maruz kalmamak hem de kendilerini sokakta güvende hissetmedikleri için market, pazar, okul ve hastane ihtiyaçları dışında pek sokağa çıkmıyorlar. Bir de kendi evlerinin dışında akrabası olan tanıdıklarının evleri bir diğer rahat hissettikleri ortamlar.

Psikolojik, fiziksel şiddetin dışında bir de ekonomik şiddete de maruz kalıyorlar. "Kadınlar çalışmaz" algısı Suriyeli göçmen kadınların çalışması önünde engel olarak durmaya devam ediyor. Bu çok yaygın olmasa da kırılmaya başlamış durumda. Ekonomik zorunluluklar özellikle mahallede az da olsa çalışan göçmen kadınlarla karşılaşıyor bizleri. Her geçen gün artan hayat pahalılığı, eve giren gelir ve giderin denk gelmemesi kadınların hayatına psikolojik ve fiziksel şiddet olarak yansıyor. Çalışmasına müsaade edilmeyen kadınlar kırk dreden su getirerek çocukların ihtiyaçlarını karşılamaya çalışıyorlar.

'BİZ YURTSUZUZ BİZE KİM HAK VERİR?'

"Şiddete maruz kaldığınızda şikâyet bulunabiliyor musunuz? Nerelere

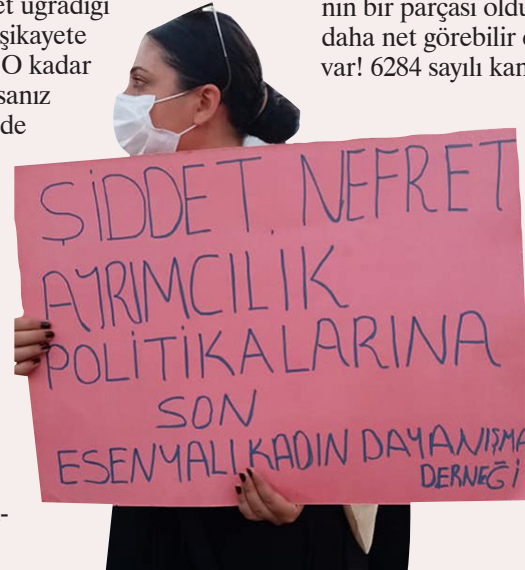
başvuru yapacağınızı biliyor musunuz?" diye sorduğumuzda aldığımız yanıt aslında daha önce sohbet ettiğimiz göçmen kadınlardan da duyduklarımız oluyor: "Biz bu ülkede sığıntıyız, nereye başvuralım? Kim bizi insan yerine koyar ki? Biz yurtsuzuz bize kim hak verir? Mahallede karakol var. Eşinden şiddet uğradığı için karakola şikâyet gidenler var. 'O kadar düzgün insansanız memleketinizde kalsaydınız' diyorlar. Kim bize neden sahip çıksın?" duygusu çok güçlü.

Eşinden şiddet gören bir göçmen kadın eşinden ayrılmayı göze almıyor. Eğer

burada akrabası yoksa kimsesiz kalmaktan korkuyor. Dul olmaktan kaynaklı neler ile karşı karşıya kalacağını bilmiyor ve Türkiye'deki kadınların başına gelenlerden daha fazlasının başına gelebileceğini düşünüp kocasının şiddetine maruz kalmayı kabul ediyor.

Oysaki göçmen kadınlar dayanışmanın bir parçası olduğu ölçüde haklarını daha net görebilir çünkü haklarımız var! 6284 sayılı kanun bugün her ne kadar tehdit altında

olsa da göçmen kadınlar da aynı şekilde koruma, tedbir, sığınmaevlerinden yararlanma hakkına sahipler. Kadınlar yan yana gelip haklarına sahip çıktıkça, göçmen kadınların bir dayanışmanın bir parçası oldukça şiddete karşı haklarını kullanabilecek.

Fotoğraf: Esenyali Kadın Dayanışma Derneği

Kadınlar tabii ki daha kararlı ve mücadeleci...

Istanbul Aydın Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü ve YTÜ Kadın Çalışmaları Topluluğunun ortak tiyatro etkinliğinden (Ekmek ve Gül)

Eylül Deniz TUTAŞ
İAÜ Kadın Araştırmaları
Kulübü

GENÇ kadınlar pandemi yüzünden yaşanan uzun süreli aranın ardından nihayet kampüslerde yan yana gelebildi. Yaşanan bu süreçte kadın cinayetleri, kadına yönelik şiddet, tacizler ve pandeminin kadınların üzerine attığı yük belli oranda artmaya devam etti. Kadınların bu süreçten nasıl çıkacağı ya da var olan mücadeleyi ne şekilde devam ettireceği pek merak konusuydu demeyeceğim, sonucun ne olacağı barizdi. Pandemi sürecinde maruz kaldıkları kötü koşullarda bile bir araya gelmeyi başarabilen kadınlar tabii ki her zamankinden daha inançlı, kararlı ve mücadeleci döndüler sahaya.

NEREDEN NEREYE...

Yaşanan tüm bu süreçte kadınların bir araya gelebildikleri mecralardan biri ise İstanbul Aydın Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü oldu. Kulübün açılması ve var olma aşaması bile iyi bir dayanışma örneği. Okul tarafından onay verilmediği için yoluna topluluk olarak devam eden kadınlar bir arada kalarak etkin çalışmalar yürütüp dayanışmayı daha da büyüttü ve üniversiteden kulüp onayını aldı.

Bir sonraki en önemli taleplerinden biri ise güvenli kampüs, güvenli üniversiteydi. Bu bağlamda yine sıkı bir dayanışmayla kulüp öncülüğünde Taciz Önleme Birimi kuruldu. Bu sene dönem başında yapılan kulüpler şenliğinde Kadın Araştırmaları Kulübünün standı da yer aldı. Standa ilgi ve kulübe katılım oldukça fazlaydı. Kadınlar aslında genel olarak güven kelimesine çok yabancılaştıklarını ve bu yabancılaşmanın doğurduğu mücadele eğilimiyle kulübe katılmak istediklerini belirtiyorlardı. Yalnız olduğunu düşünüp okulda böyle bir kulübün varlığından haberdar olmak onları bayağı bir motive etmişti.

Günümüzde var olan ekonomik kriz gerçeği bizleri günden güne geleceksizliğe sürüklüyor. Kampüste yan yana geldiğimiz arkadaşlar geçtiğimiz dönemlere göre ekonomik krizin etkilerini hayatlarında daha çok hissediyorlar. Evden okula, okuldan işe mekik dokuyan kadınlar eğitimde fırsat eşitsizliği ve yoksulluğu bugün dünyeye nazaran daha çok hissettiklerini belirtiyorlar.

Hepsi farklı gerekçelerle kulübümüzü buldu ve bir parçası olmak istedi. Evet farklı gerekçeler vardı ama bunların arasında ortak olan en önemli şey birlikte mücadele etme istekleriydi. Tek başlarına bir şeyleri değiştiremeyeceklerini, içlerindeki öfkeyi akitip yerini çiçeklerle dolduramayacaklarını yaşanan tüm bu sıkıntıların, birleşip ortak bir alanda birlikte mücadele ederek aşabileceklerini çok iyi biliyorlardı. İstanbul Aydın Üniversitesi Kadın Araştırmaları Kulübü talepleriyle kampüste genç kadınlarla buluşmaya ve bir şeyler yapmaya devam edecek. Ancak sadece kampüste değil işyerlerinde, evde, sokakta yani yaşamın her alanında var olduğumuzu unutmamalı, var olduğumuz sürece haklı mücadelemizi sonuna kadar sürdürmeliyiz.

GENÇ KADINLAR DAHA ÇOK YAN YANA GELİYOR: Güvensizlikler içinde yaratılan güven ortamı

Hazan İLİK
İstanbul

Uzun bir pandemi arasından sonra birazdan hep birlikte bir oyun izleyecek olmanın heyecanı içinde fotoğraftaki gülen yüzler.

Bu uzun aranın yarattığı tahribat küçümsenecek gibi değil. Kimileri kadın olmaktan kaynaklı yaşanan sorunların yakıcılığını en çok pandemide fark ettiğini söylüyor örneğin.

'SÖYLEMEK İSTEDİKLERİMİ KISITLAMAKTAN BIKTIM'

Ekonomik kriz ve tek adam yönetiminin baskıları Türkiye'yi her geçen gün daha da yaşanılmaz hale getirirken üniversiteler de bundan payını alıyor. Kampüsler üniversite öğrencilerinin yaşam alanları olması sebebiyle herhangi bir kamusal alandan daha güvenli adedilirken bu güven ortamı giderek bozuluyor. Taciz, cinsel saldırı, şiddet; ders sırasında, yemekhane kuyruğunda eşitsizliğin türlü biçimlerde kendini yeniden göstermesi; özgürce söz söyleyebilecek, okuyup yazabilecek alanların yok edilmesi bu "güvenli alan"la sokağı her geçen gün daha da eşitliyor. Tüm bu sebepler kulüp ve topluluklara "Sesimi çıkarabileceğim en iyi yerin burası olduğunu düşündüm, artık düşüncelerimi, söylemek istediklerimi kısıtlamaktan bıktım" diyerek gelen genç kadınların sayısını arttırıyor. Bu durum kimi zaman aile içindeki baskıdan kurtulmak isteyen, bir sorgulama halinde olan, yalnızca kadının ezilmişliği sorununa dair

de değil toplamda dünyanın gidişatına dair yeni fikirler edinmek isteyen genç kadınlara da yer açıyor. "Yalnız olmadığımı bilmek, yalnız hissetmemek için..." bu birlikteliklerin parçası olan kadınların en fazla söylediği şeylerden biri oluyor çoğunlukla.

ÇÖZÜM ARAYIŞI BİRLİK OLMAYA YÖNELTİYOR

Hayatın her alanında yalnızlaştırılan kadınların, çıkışsızlık hissini yayan, varsa bir çıkışı onun yolunu da bireysel yönlemlerde, kişisel yeterliliklerde gösteren dünya ve memleket halinin gerçekliğine çarpması, yanında yöresinde olan kadınlarla aynı sorunları yaşadığının farkına varması çok daha hızlı gerçekleşiyor.

Sorunların farkına varma hızına karşılık "Bu sorunlara karşı ne yapabilirim?" sorusuna aynı hızda cevap bulunamıyor şimdilik. Tam da bu çözüm arayışı halinde, umutsuzluğun, inançsızlığın pik yaptığı noktada, "Artık Twitter'a girmek sırımı bozuyor" denilen yerde kampüslerdeki birlikteliklere sınırsız sarılıyor genç kadınlar.

'ARTIK BİR ŞEYLER YAPMAM LAZIM'

Bir arkadaşımız üniversitedeki kadın topluluğuyla tanışma hikâyesini şöyle anlatıyor örneğin: "İstanbul Sözleşmesi feshedildiğinde hayata inancım kalmadı. Bu kadar da olmaz dedimde katıldım buraya." En önemli noktalardan biri genç kadınların "Artık bir şeyler yapmam lazım, elimi taşın altına koymam lazım, bu sorunların çözüm aşamasında yer almam lazım" sözleriyle ifade ettiği,

aslında mücadelenin bir parçası olmak üzere böylesi birlikteliklerin de parçası oldukları gerçeği.

Hayatın her alanında dayanışmaya ihtiyaç duyduğunu söyleyen kadınların "ait hissetmek, güvende hissetmek" gibi tarif ettikleri ihtiyacın aslında kampüs içinde ve dışında fark etmeksizin sorunlarını paylaşabilecek, bu sorunlara karşı harekete geçebilecek, birlikte okuyarak, tartışarak birlikte öğrenebilecek bir kolektifin içinde yer alma ihtiyacı olduğunu söyleyebiliriz.

'OH BE NE İYİ GELDİ!'

Böylesi birlikteliklerin her buluşması, birbirini anıyor olmanın ve yaşamın ağırlığının bir sonucu olarak kimi zaman hem gözleri dolduran hem öfkeleniren hem de cesaret ve güç veren biçimlerde ilerliyor. Her buluşmanın sonunda "Oh be, ne iyi geldi" duygusunu büyütüyor, kimi kadınlarda "en umutsuz olduğu anda dünyaya inancının artması" şeklinde karşılık bulabiliyor.

"Artık tek derdimiz yaşamak olmasın, gülmek, eğlenmek de hakkımız!" demişti bir başka arkadaşımız. Hayallerimizi, yaşama arzumuzu elimizden almaya çalışanlara rağmen kadınlar hayatlarından, hayallerinden ve birlikte mücadeleden vazgeçmediğini gösteriyor. Dünyanın dört bir yanında olduğu gibi, bulunduğumuz her yerde bu birliktelikleri korumaya, güçlendirmeye, iletmeye; yaşamak için ekmek, ruhumuz için gül istemeye, bir tiyatro oyunu öncesi heyecanında buluşmaya, bir eylem alanında ortak ağzından bağırma devam edeceğiz.

Şiddet her yerdeyse mücadele de her yerde!

Tuzluca'yır Kadınları Dayanışma Derneği

25 Kasım'a giderken gün geçmiyor ki şiddet ve cinayet haberleri duymayalım. Her gün öldürülüyor. Şiddetin, yoksulluğun, açlığın her tür-lüsüyle kadınlar olarak baş etmeye çalışıyoruz. Ama bir yandan da bütün bu şiddete, yoksulluğa, kötü yaşam koşullarına karşı yan yana gelip birlikte güçlenmeye de çalışıyoruz. Derneğimiz de kadınların yan yana gelişinin ve kadın mücadelesinin güçlenmesinin koşullarını yaratma gayreti içinde olan alanlardan birisi. 25 Kasım'lar biz kadınların sesini şiddete, yoksulluğa, kadın cinayetlerine, ötekileştirmeye karşı yükselttiği, yan yana gelişini çoğalttığı zamanlardan. Bu yıl da yan yanayız, çoktan başladık hazırlıklara. Geçtiğimiz günlerde semtimizdeki kadınlarla neler yapabileceğimizi, nasıl daha fazla kadınla yan yana gelebileceğimizi, güçleneceğimizi konuştuk.

MAHALLELERİMİZDE DAHA FAZLA MÜCADELE ETMELİYİZ

Dernekten Handan, Mamak'ta öldürülen kadınlardan Esra Hankulu cinayetinin yaşandığı binaya gittiği zamanları hatırlatıyor toplantımızda. Komşuları ile görüşmesinden, ailesine ulaşamadıklarından, komşularının ailesinin numarasını vermediklerinden ama katilin daha önce de bir cinayet zanlısı olup salıverilmiş olmasına öfkeli oldukların-

dan bahsediyor. Hepimiz öfkeleniyoruz bir kez daha.

Fatma, katledilen kadınların aileleri ile dayanışmayı güçlendirmek gerektiğini vurgularken, Nazlıcan, 25 Kasım eylemlerinde kolluk kuvvetlerinin baskısını ve mücadelemizi gözlerden uzak tutma gayretini vurguluyor. Nazlıcan, son zamanlarda yaptığımız etkinliklerdeki coşkunun merkezi eylemlere yansımadağı, mahallelerdeki kadınların, işçi kadınların merkezi etkinliklerde kendilerine çok az yer bulabildiği söyleyerek semtlerde daha fazla mücadele edilmesi gerektiğini söylüyor. Sevim, mahallede en geniş katılımı etkinliklerin planlanması gerektiğini, yoksulluğa, işsizliğe karşı da bir şeyler yapılması gerektiğini vurguluyor.

ŞİDDETE KARŞI HER YER MÜCADELE ALANI

Toplantımızda 25 Kasım etkinliklerinde daha fazla kadınla yan yana gelmenin yollarını arıyoruz birlikte. Yan yana gelmekten, mücadele etmekten başka şansımız, çaremiz olmadığını biliyoruz. Elbette ki 25 Kasım'da sesimizi semtimizden, mahallemizden, alanlardan bir kez daha yükselteceğiz. Bunun yanı sıra dernek olarak şiddet ve mücadele yöntemlerini konuşacağımız bir söyleşi ile bir drama etkinliğini planlarımız arasına koyduk. 25 Kasım'da şiddete karşı her yer mücadele alanı. Kadınlar olarak şiddet, açlık son buluncaya kadar yan yana olmaktan da mücadele etmekten de asla vazgeçmeyeceğiz. Şiddet her yerde ise mücadeleye de her yerde!

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Heyecanı ve umudu ancak yan yanayken hissediyoruz

Gülten DOKUYAN Gülsuyu Gülsusu Kadın Dayanışma Evi

GEÇTİĞİMİZ zorlu süreci yan yana gelişlerle telafi etmeye çalıştığımız bugünlerde Gülsuyu Gülsusu Kadın Dayanışma Evi'nde başlattığımız kadın çalışmaları atölyesinde şiddet ve türleri, kendini doğru ifade etme ve son olarak öfke kontrolü ve nefes terapisi konularını ele aldık. Gerçekleştirdiğimiz sonuncu oturumda kadınlarla yaptığımız tartışmadan öne çıkanları paylaşmak istiyoruz.

Pandemi kadınların bazılarını evlere kapattı, evden çalışmaya mecbur etti ve bu sürekli bir hale geldi. Bu, kadınları daha da yordu. Çünkü kadınlar ne yemek ne de çay molası verebildi. Kadınların 24 saat işin başında olması istendi. Bununla da kalmayan patronlar hem internet parasını hem de bilgisayar temin etme işini kadınların üzerine attı. Tüm bunlarla baş etmeye çalışırken aile olarak evde kalma zorunluluğu ile beraber ev işleri, çocukların bakımı, çocukların evden eğitimi ve yemek telaşı kadınları bir çıkmaza soktu.

Gittikçe düşen ücretler, pandemiyle gelen zamlar altından kalkılabilecek gibi değilken birçok aile bırakın iyi beslenmeyi ucuza pazarla çıkıp en ucuzunu almaya çalışılan bir vaziyette. Biriken sıkıntılar biz kadınları

sürekli çözüm bulmaya ve stres altında kalmaya zorluyor, bu stres de beraberinde birçok hastalığa davetiye çıkarıyor. Oturuma katılan kadınlar da söyledikleriyle, bu sıkışmışlığı, değersizliği, her şeye yetişme telaşını, sorunları çözmek için kendini parçalama, fazlaca sorumluluk alma, problemlerini sıraya dizerek bizlere dayatılan "mükemmel anne" baskısını açığa çıkardı. Oysa kendimize zaman ayırma, sosyal ilişkilerimizi güçlendirme, nefes almak için bir komşumuza kahve içmeye gitme en ihtiyaç duyduğumuz aktivitelerden.

Gülsuyu Gülsusu Kadın Dayanışma Evi'nde atölyede buluşan kadınlar sadece dertlerini, karşılaştıkları baskıları konuşmadı, aynı zamanda yan yana gelmenin ve her seferinde daha çok kadın olarak buluşmanın önemini fark etti.

Tüm bu çıkmazın içerisinde kadınlar yan yana gelmenin, paylaşmanın, dayanışmanın, dertlerine ortak çözümler bulmanın biraz olsun yüklerini, sorunlarını hafifleteceği kanısındaydılar. Kadınların sorunlarını konuşmanın yanında yüzlerindeki gülümseme, bir aradayken yaşadıkları mutluluk, sohbetlerindeki sıcaklık, heyecan ve umut her haliyle hissediliyor, içinde bulunduğumuz küçücük alanı kaplıyordu.

25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü'ne giderken de yalnız olmadığımızı, dertlerimizin çözümsüz olmadığını ve dayatılan baskılar karşısında güçlerimizin sönük kalmayacağını bu yan yana gelişler sayesinde anladık. Bu bilinçle de kadın cinayetlerine, şiddete, yoksulluğa karşı buldukları her yerde; evde, sokakta, mahallede, kafede bu birlikteliği daha fazla kadına anlatma sorumluluğuyla hareket etmeye devam edeceğiz.

'İktidar partisine üye oldum da yardımları öyle aldım'

Ebru Yiğit
Kocaeli

Ekmek ve Gül dergisini kadınlara tanıtmak için yollarını arşınladığımız Kocaeli'de bir apartmanın giriş katındaki zilini çalıyorum. Hava biraz serinlemeye başlayınca artık kapılarda, parklarda olan kadınlarla yan yana gelmek için kapılarını çalmaktan başka bir yolumuz da kalmıyor.

Kapıyı açan Narin, 32 yaşında iki çocuğu olan genç bir kadın. Hikayesi hem tanıdık hem de onun demesiyle "Benim hayatımdan film değil ciltlik kitaplar olur" cinsinden.

İlk karşılaştığımızda kapısını neden çaldığımızı anlattıktan sonra, "Bizim en çok birbirimize derman olmamız lazım" diyerek alıyor Ekmek ve Gül'ü ve içeriye davet ediyor bizi.

Çok zorluk yaşamış, iki çocuğuyla ayakta kalmaya çalışan bekar bir kadın Narin. "Okumama izin verselerdi, neler yapardım neler" diyor. Okumayı, etrafındaki kadınlara yardımcı olmayı çok seviyor. Aile-sinden göremediği desteği başka bir kadına göstermek için hep bir çaba halinde. Bazen Suriyeli bir kadının market alışverişinde ona yardımcı oluyor, bazen kapı komşusunun ev işinde.

'BAŞKA KADINLAR DA OKUSUN HİKAYEMİ'

Biri ilkokul diğeri ortaokula giden iki tane oğlu var.

Yaşamını sürdürebilmek için arada bir merdiven temizliğine, ev temizliğine gitse de asıl geçimini çocuk parası ve sosyal yardımlarla sağlıyor. İki oğlundan dolayı aldığı çocuk parasıyla ev kirası ve faturalarını ödüyor. Ayda bir gelen gıda yardımı ile de mutfağını döndürmeye çalışıyor. Narin'in hikayesini yazmak istediğimi söylediğimde önce çok heyecanlanıyor, "Başka kadınlar da benim hikayemi okusunlar çok isterim" diyor sonra ailesi, çevresi "Sen dul kadınsın, yardımla geçiniyorsun keserler yardımlarını görürsün gününü" deyince çekinip vazgeçiyor. Tekrar yeniden yan yana gelip konuşunca ikna oluyor başka kadınların da ondan cesaretlenmesine.

'KADINLAR KENDİNİ BIRAKMASIN, MUHAKKAK BİR ÇIKIŞ YOLU VAR'

Narin, iktidar partisinin kadın kolları üyesi. ("Partinin ismini yazma, okuyan anlar" diyor.) Siyasete dair ne düşündüğünü sorduğumuz Narin, başlıyor anlatmaya: "Çok zor günler geçiriyoruz. Ben yardımlarla geçiniyorum ama bir sor bana ben o yardımları nasıl aldım. 'Üye ol sana da yardım yapalım' dediler çocuklarımızın rızkı için gidip üye oldum. Yalan değil onlara üye olunca kapılar açıldı. Eğer çocukları bırakabilseydim bana iş de bulurlardı ama çocukları bırakamıyorum hep başlarında olmam gerekiyor. 'Ses çıkarma yardımları al sen dul kadınsın geçinmene bak' diyorlar, zoruma gidiyor. Ben bu yardımları ancak onlara üye olunca alabildim. Herkesi kendilerine muhtaç ettiler. Bunları düşündükçe hem üzülyorum hem de kızıyor-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

rum. O yüzden ne zaman sandığa gitsem onlar olmasın da kim olursa karşılarında onlara oyu basıyorum. Boşanmış bir kadın neden devlet tarafından desteklenmiyor. Böyle olunca kadınların ayakta kalması da çok zor oluyor. Pahalılık arttıkça, elimizdeki avucumuzdakini nasıl daha iyi kullanacağız diye düşünmekten geceleri uyuyamaz hale geldim. Erzak gelince eğer bir önceki aydan yemediğim bakliyatlar kalmışsa onları bir iki lira üzerine koyup satıyorum ki elime nakit para geçsin. Buradan kadınlara sesleniyorum, kendinizi bırakmayın, muhakkak bir çıkış yolu var."

HOPA LAZ BÖREĞİNDE SERİ ÜRETİME GEÇEN KADINLAR:

Öz güvenimiz arttı

KARADENİZ sofralarının vazgeçilmez lezzetlerinden biri Hopa Laz Böreği. Yapması zahmetli bir iş. Artvin Ticaret Odası ile Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansının (DOKA) ortak projesiyle halk eğitimde eğitimler alan kadınlar böreğin üretimine başlamış durumda. Börekle birlikte hamsili ekme de yapan kadınlar kısa bir süre önce marka ve patent çalışmalarını da tamamladılar. Hopa'da ve Kemalpaşa'da yaşayan kadınların kültürlerini devam ettirmek için başladıkları bu iş çalışma yaşamına girmelerinin de bir olanağı olmuş. Emek Partisi Genel Başkan Yardımcısı Selma Gürkan'ın ziyaretiyle birlikte bir araya geldiğimiz, kooperatif kurarak yollarına devam eden kadınlarla böreği yaptıkları mutfakta buluştuk.

Zonguldak doğumlu olan Ayten Çilli Demirbaş, bir madenci kızıyken evlendikten sonra Hopa'ya yerleşmiş. Hopa'nın küçük bir yer olması nedeniyle iş imkanının da çok sınırlı olduğunu ifade eden Demirbaş, Ticaret Odası-DOKA ve Halk Eğitimin desteğiyle kursa katılmış. Eğitim sonrası Hopa ve Kemalpaşalı Kadınlar Kooperatifini kurduklarını söyleyen Demirbaş, "Çalışmalarımız devam ediyor. Türkiye ve dünyaya açılmayı düşünüyoruz" diyor.

'İŞE YARIYORUZ DİYE HİSSEDİYORUM'

Ayşe Altunkaya da Kemalpaşa'da yaşıyor. İki çocuk annesi olan Altunkaya, "Daha önce ücretli bir işte çalışmıyordum. Sonra kurşa katıldım. Arkadaşlarla güzel bir ortam oluşturduk. Üretime geçtik, başardık. Daha da başarılı olacağız. Hepimiz kendi imkanlarımızla buraya geliyoruz, bütçe de imkanlar da belli. Maddi olarak sıkıntılar yaşıyoruz ama buradayız. Üretmek bize çok şey katıyor. İnsanlarla artık iletişime geçiyorsun doğal olarak da kadında öz güven artıyor" diye konuşuyor.

Nilgün İskender ise bir arkadaşının tavsiyesiyle

Fotoğraf: Ali Osman Ertaş/Ekmek ve Gül

başladığını anlatarak devam ediyor: "Denemek istedim, başarılı oldum. Daha yeniyiz. Çalışmıyorken de aktiftik, sürekli kurslara falan gidiyorduk ama böyle bir ortam yaratılmamıştı. İyi olacağımızdan eminim, kadınlar tuttuğunu koparır."

Çalışmayı üretmeyi çok sevdiğini söyleyen Havva Kurt da hayvancılık yaparken bu işe başladığını dile getirerek herkese teşekkür ediyor. Nejla Alkuş da arkadaş tavsiyesiyle gelenlerden: "İşe yarıyoruz diye hissediyorum" diyor o da.

'ÜRÜNLERİMİZE BAŞKA ŞEYLER DE KATACAĞIZ'

Kooperatif Başkanı Nezih Topaloğlu alıyor son sözü. 2017 yılında coğrafi işaretleme için müracaat ettiklerini 2019 yılında tescillerini aldıklarını dile getiren Topaloğlu ekliyor: "Şimdi de coğrafi işaretli patentli Laz böreğini üretmeye başladık. Kooperatifin resmi kuruluşu 11 Ekim'de oldu, daha çok yeniyiz. Esnafımız destek veriyor. Kemalpaşalı kadınlar da bunun içinde, güzel bir çalışma ortamı oluştu bizim için, hamsili ekmeğin patentini de aldık ama onun daha hazırlık aşmasını tamamlamadık, o da coğrafi temsilimiz olacak ve başka ürünlerde katarak geliştireceğiz..."

SAVE UP YAPACAK HÂL Mİ VAR?

Görsel: Freepik

Filiz GÜR

Değerli hazırım, Evdeki stokları ve cebindeki yekûnu kontrol ettikten sonra kulaklarıma kulaklığı takıp dışarı çıktım pazar günü. Yürürken bir yandan da “freyzıl vörb”lerle ilgili bir podcast dinliyordum. Save up, dedi anlatan kadın, para biriktirmek demek. What? Ne biriktirmek?

— Cümle içinde kullanayım mı hocam?

1) Biz eğer yeterse paramızı biriktirmek istiyoruz.

2) Ben büyüyünce para biriktireceğim.

Maşallah sadece dolar karşısında değil, patates soğan karşısında bile de-

ğer kaybeden bir para bu. Nasıl yetireceğimizi şaşırdık. Yat kalk duadayız: Artsın eksilmesin, taşsın dökülmesin.

Daha iki hafta önce 1929 ekonomik krizini ve Almanya’daki hiper enflasyonu anlatmıştım 12. sınıflara. Orada el arabasına doldurduğu paralarla alışverişe giden bir adamın fotoğrafına bakıp halimize şükretmiş-tik. Elimle cebimi yokladım, henüz o durumda değildik. Velev ki dolar 10 lira oldu, sıfır mıfır atar onu 1 liraya kitlerdik. Genetiğimizde var çok şükür. Bir de şey var, teğete iman. Karşıdan top da gelse, taş da virüs de kriz de hepsi bizi teğet geçer, kalbimizle iman ettik. Akli işin içine sokmanın alemi yok. Şahsen ben aklımlı prokaryot hücrede protein sentezini anlamak için kullanabilirim misal. Ama bu para pul işlerine hükümet büyüklerimizin akli keser ancak. Kader, fitrat ve tevekkül dedikleri anda ben inanmaya hazırım.

EKONOMİ DEĞİL MORAL BAKANLIĞI!

Tarihte en yüksek enflasyon Macaristan’da 1946’da yaşanmış. Aylık enflasyon: Yüzde 13.600.000.000.000 (13 kentilyon 600 katrilyon) Fiyatlar her 15.6 saatte ikiye katlanmış. Günlük enflasyon yüzde 195’miş. Bizim milletçe alışık olduğumuz bir başka şey de daha kötüsünü örnek gösterip teselli etmektir. Ben bu anlamda TÜİK’e teşekkür etmek istiyorum. Yukarıdaki rakamları Macaristan için yazarken bile benim moralim bozuldu. Bizim istatistik kurumumuzdaki yetkililer de baktılar topladıkları veriler halkın moralini bozacak, gidelim başka veriler toplayalım da insanları durduk yere depresyona sokmayalım dediler zaar. Ne demiş Disraeli, üç çeşit yalan vardır; yalan, kuyruklu yalan, istatistik. Caizdir yani bu minvalde. Bugünden tezi yok Ekonomi Bakanlığının adımı da Moral Bakanlığı olarak değiştirelim derim. Bir önceki bakanımız da dış macunu reklamlarına aday gülüşüyle tekrar koltuğuna dönebilir.

Bu yazıyı yazacağım diye tarihteki büyük resesyonlara, krizlere, kıtlıklara falan baktım ama öyle içim çekildi ve moralim bozuldu ki hiç konu bile etmek istemiyordum.

Kulaklığımıdaki kadın freyzıl vörb’lere devam ediyor: Splash out. Düşünmeden para harcamakmış.

Ben ekonomi bakanı mıyım, başkan mıyım, deli miyim divane miyim de sipleş auut, demeyin öyle şeyler anecim. Gideyim de indirimdeki yağlar bitmeden alayım, yağın nerede kime lazım olacağı hiç belli olmuyor yoksa.

Maid: Alex tek başına kalmadı hiç!

Cemre KAVALA

“Kira yardımı için başvurabilirsin ama o zaman barınma yardımı listesinden çıkarılırsın”, “Müşteri temizliği beğenmediği için ödeme yapmadı, ben de sana ödeme yapamıyorum”, “Kreş yardımı kabul ediyoruz ancak yarısını sizin ödemeniz gerekiyor.”

ALEX kendi hayatı ve kızı Madd’y’nin hayatı için aldığı karardan sonra bu cümlelerdeki gibi pek çok engelle karşılaşan bir kadın. Partneri tarafından duygusal şiddete uğrayan, hayatta kalma mücadelesi veren bir kadın. Bir kitaptan uyarlanan, Netflix ekim ayı programı içinde olan Maid dizisinin ana karakteri Alex. Bir gece yarısı kızını yanına alarak evden ayrılması ile başlıyor hikâye.

Dizinin ilk bölümünde Amerika’da sosyal hizmetlerin işlevsizliği öne çıkıyor. Bürokrasi insanın sınırlarını yıpratıcı bir noktada. Ev, iş,

çocuğa kreş bulabilmek... Hepsi olağanüstü sabırla beklenilmesi gereken şeyler oluyor. Belki de yıllarca beklenecek şeyler. İlerleyen bölümlerde

de sosyal hizmet anlayışına sinirlensek de Alex’in yeni bir hayata başlamak için olan inancı görünmez kılabiliriz onları. Her bölümde yeni birkaç adım atıyor Alex ama her seferinde de yeni bir engelle karşılaşılıyor. “Şimdi ne olacak? Alex başara-bilecek mi?” bekleyişi son bölüme kadar devam ediyor.

Yanlış anlaşılmasın; dizide sadece bir kadının karşılaştığı engeller, çözülemeyen sorunları yok. Dayanış-

manın sıcaklığını, verdiği gücü de hissettiriyor. Alex’in arkadaşları, yeni tanıştığı kişiler Alex’in hayatta kalma mücadelesini desteklemek için çaba

Alex aslında bizden biri: Hep susturulan, bir şekilde gitme cesareti bulamayan. Zaman zaman düşen, geri adım atan ama sonunda yalnız olmadığını gördüğünde başı dik duran kadınlardan biri.

harcıyor. Son bölümün adı ise bunu en iyi şekilde özetliyor: Kadınların Desteği.

Duygusal şiddetin hatta bazı bölümlerde ekonomik şiddetin de yer bulması ile tanıdık bir hikâye sunuyor. Dışarıdan bir izleyiciyken aynı zamanda hikâyenin tam içinde de yer alabiliyoruz. Çünkü Alex aslında biz-

den biri. Hep susturulan, bir şekilde gitme cesareti bulamayan. Zaman zaman düşen, geri adım atan ama sonunda yalnız olmadığını gördüğünde başı dik duran kadınlardan biri.

Diziye dair yorumlara bakıldığında “tek başına ayakta kalma mücadelesi veren bir kadın ve kızının hikayesi” diye bahsediliyor. Oysa Alex tek başına kalmadı hiç. Gece yarısı terk ettiği o evden çıkarken tek başınaydı ama hayatının yeni günlerini inşa ederken hep yanında birileri oldu. O sevmediği, küfür ettiği, hatta köpeğini çaldığı Regina en büyük desteklerinden biri oldu. Yani işin özünde Alex, kadınların desteği ile yeni hayatının ilk adımlarını attı.

Ekran görüntüsü Maid dizisi resmi fragmanından alınmıştır

NETFLIX

Koca 'çalışma', patron 'sendikalaşma' dedi

SON SÖZÜ GÜLAY SÖYLEYEDİ!

Berfin GÜLER
Malatya

TEKSİF üyesi işçiler Şubat ayında Başkan Denim'de verdiği örgütlenme mücadelesini kazanmıştı. Dünyaca ünlü markalar için Inditex'e üretim yapan Başkan Denim'de tüm bu sendikalaşma sürecinde en önde yer alan, mobbinge maruz kalan ve 3 ay işten uzaklaştırılmasına rağmen fabrikadaki işçi kadınları ikna edip üye olmalarını sağlayan Gülay Yavuz bu mücadelenin ardındaki direnci anlattı.

Gülay, 45 yaşında. Eşinin tüm baskılarına, çalışmasını istememesine rağmen, 12 yıldır iş hayatında. Son 4 yıldır da Başkan Denim'de. "Eşim hiç çalışmamı istemedi. Çalışmayı en çok ondan dolayı istedim zaten. Bir erkeğin eline muhtaç olmaktansa kendi kazancımı istediğim şekilde harcamayı daha çok benimsedim. İyi ki yapmışım. Eşim para istediğimde vermezdi ama bana da çalışma diyordu. Baskısına rağmen hiç korkmadım. 'Evinde otur. Yemeğini yap. Temizliğini yap' diyordu. Niye ben sadece bunları yapayım ki? Çalışma hayatına girmek bana bilinç anlamında çok şey kazandırdı" diyerek başlıyor sohbetine.

SENDİKAL ÇALIŞMADA ÖNCÜ OLUNCA ÜCRETSİZ İZNE GÖNDERDİLER

İşe ilk girdiğinde 14 saate kadar çalıştığını, koşulların çok ağır olduğunu, baskı ve mobbingin de yoğun olduğunu ifade ediyor. Molaların yetmediğini, lavaboya gitmenin bile yasak olduğunu aktaran Gülay, birinci yıldan sonra temizlik bölümünden başka bir bölüme geçtiğini, böylelikle bir nebze de olsa rahatladığını söylüyor. "O bölümde 1 yıl boyunca çalıştım. İlk etapta o kadar zordu ki ne yemeğe gidebiliyordum ne çaya; sırf beni işten çıkarmasınlar diye. Sabahları mesai arkadaşlarına sadece günaydın diyebiliyordum. Aynı bölümde çalıştığım arkadaşlarımı bile tanıyamıyorsun. 1 yıl sonra kaliteye geçtim. Bir saatte 80 ürün kontrol etmemi istiyorlar ama en ufak hata yaptığımızda ise kızıyorlar. Başkan Denim'de sendika yoktu. İlk bizdik ve ilk biz başkaldırdık. Zara firması benim çalışmamı sendikalı olacak diyormuş, patron da kabul etmiş. Biz Teksif'e üye olmak istedik. Bizleri çoğunlukta görünce bir şekilde fabrikadan gönderdiler bizi, pandemi izni adı altında 3 ay izine gönderdiler. İnsan kaynakları beni çağırdı, söyledi. Ben de 'Neden? Ben izne gitmek istemiyorum. Benim ihtiyacım var, çalışmak istiyorum' dedim. O da 'Hayır. Bakanlığın bize verdiği bir yetki bu, seçtiklerimizin hepsini izne göndereceğiz' dedi. Beni güvenliğe kadar bıraktı, güvenlik aracılığıyla organizeye kadar götürdü. Servise bile binmeme izin vermediler."

3 aylık sürecin ilk günleri kolay olmuş Gülay için. Ama sonrasında sendika için mücadele etmeyi sürdürmüş:

"3 ay sonra iş başı yapınca sendikalaşma çalışmalarına devam ettim. O sıra çok yüklendiler bize. Arkadaşlarımın yanıma gelmesine bile izin vermiyorlardı, dışlanma ve mobbinge maruz kaldım. Diğer arkadaşlarımın bölümü değiştirildi, bazıları dayanamadı, işten ayrılmak zorunda kaldı. Ama ben çıkmadım, çünkü hedefim sendikanın kazanmasıydı, biliyordum sendika fabrikadan içeri girecekti. Arkadaşım bir gün benimle konuşurken, usta yanına çağırdı, 'Senin Gülay'ın yanında ne işin var? O senin aklını karıştırır dikkat et' dedi."

'ÖZ İPLİK-İŞ'E ÜYE OLMAYA ZORLANDIK'

Sendikal mücadele yürütürken Öz İplik İş'e üye olmaya zorlandıklarını söylüyor Gülay: "2 tane sendika var; biri patronların istediği sendika olan Öz İplik İş. Oraya üye olmamız için çok zorladılar bizi, kabul etmedik. Artık gördüler ki biz bayağı bir aşmışız üye sayımızı. Bir gün sabah iş başı yaptık. Usta ve müdürler içeri girdiler hepsi birden. 1-2 saat gelmediler. Sonra içeriden gülererek geldiler. Ustam geldi, elini bir masaya vurdu ve 'Gülay, n'oldu biz kazandık. Hadi sen oradan kaydını sil bize geç' dedi. Ben de 'Sağ ol usta, sen kendi sendikanda ben kendi sendikamda kararlıyım. Seninki kazansın hiç sorun değil benim için. Sendikamdan vazgeçmiyorum' dedim. On-

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

dan sonra aradan 1-2 saat geçti, lavaboya gittim geldim. Diğer bir usta 'Gülay hanım sen bundan sonra başka bir banda geçeceksin. Diğer ustanın elemanı olacaksın' dedi. Beni iplik temizlemeye başka bir ustanın yanına, bir alt bölüme verdiler. Sıkıntı değil dedim ve hiçbir şey olmamış gibi işime devam ettim. Tabii usta yalakası çok işçi var. Arkamda bir kadın işçi çalışıyordu ve "Hadi Öz İplik İş, geleceksin, biz kazanacağız, hainler kaybedecek" diye bağırıyordu. Sırf ben arkamı dönüp ona cevap vereyim de kavga çıkarayım diye. Ama ben hiçbir şey olmamış gibi işime devam ettim. Günlerce sürdü bu. Sonra ustalar personellerin ellerindeki telefonları alıp tek tek e-devletlerine girip onları Öz İplik İş üyesi yaptı. İstese de istemese de. Bizim üyelerimize, bizden çıkıp kendilerine üye olması için açık açık 500'er TL para teklif ettiler. Bana da teklif ettiler. Ayrıca verdikleri parayı da ilk üye olanlara verdiler, bizden üyeliğini silenlere vermediler."

YEMEDİ İÇMEDİ, İŞÇİLERİ İKNA ETTİ

"Son 15 üye eksikimiz kalmıştı, içeri girdim sevdiğim, nazımın geçtiği insanlara en son 'Ayaklarınızın altını öpeyim, kötü bir şey istemiyorum ben sizden, primimiz olacak, yıllık 160 kilo gıda yardımımız olacak. Yakacak yardımımız olacak. Öğrencisi olan öğrenci yardımı olacak. Bayram paranız yatacak, bayram paranız kesilmeyecek. Bak bunların hepsini sendikalı olursak alacağız' dedim. En son o şekilde 15 kişiyi tamamladım öğle arasına kadar. Bu süreçte ne yemek yedim ne çay içtim. Telefon açtım, üyelerimiz burada dedim. 3 gün içinde de Çalışma Bakanlığından onay kağıdımız geldikten sonra ustabaşında da bayağı bir değişim oldu. Eskisi gibi mobbinge uğramıyoruz, daha yumuşak dille konuşmaya başladılar. Önceden mesaiye kalacaksın dediklerinde kalamam deme hakkımız yoktu, ama şimdi gelip soruyor."

Fotoğraf: Evrensel

'HAYATIMDA HIÇ SINEMAYA TİYATROYA GİTMEDİM'

GÜLAY kendine hafta sonu bile zaman ayıramadığını söylüyor. Tüm bu iş koşturmacasından tek lüksünün izin gününde birkaç saat daha fazla uyumak olduğunu ifade eden Gülay, "Eve geliyorum inanır mısın üstümü değiştirmeden çantamı vestiyere bırakıp mutfağa girip yemek yapmaya başlıyorum. Günde 10 saat ayakta çalıştığım için, gün sonunda ayaklarımı resmen hissetmiyorum. Kendime hiç zaman ayıramıyorum. Hayatımda hiç sinemaya, tiyatroya gitmedim bugüne kadar. Gidebileceğimi de düşünmüyorum. Okumak da çok istedim ama ailem okumama izin vermedi. Aldığım maaş 3500 TL, geçen ay mesai ile 3700 aldım. Sürekli maaşımız da vergi-

lerle kesintiye uğruyor, maaşımız yetersiz hele ki bu ekonomide. Geldiği gün borca mutfağa, faturalara gidiyor, aynı gün maaşım bitiyor."

Tüm kadınların birlik olup mücadele etmesi gerektiğini söyleyen Gülay, "Ben isterim ki tüm kadınlar hiç korkmadan çekinmeden haklarını arasın. Böyle cesaretle durup kendini böyle bir şeye atmak, bilinç sahibi olmak... Ben hiçbir şey bilmiyordum. Bence korkulacak hiçbir şey yok. Kadınlar birlikte mücadele etmeli. Hani deniliyor 'Kadınlar mücadele edince daha güzel bir devrim yaratırsın' öyle işte..."

Asgari yaşamlara mahkûm edilmek istemiyoruz!

Kadınların ekonomik, sosyal, kültürel hakları, eğitime, sağlığa, istihdamda, güvenliğe erişim hakları güvence altına alınmadan şiddetten uzak bir hayat mümkün değil! Bu haklara erişemeyişimizin toplam bir sistem sorunu olduğunu görerek ve temelinde bir eşitsizlik sorunun yattığını bilerek, “Bizi mahkum etmek istedikleri o asgari yaşama hapsolmayacağız. Şiddete, yoksulluğa, geleceksizliğe karşı çaremiz var” diyoruz!

Devlet şiddetin, yoksulluğun, işsizliğin gerçek verilerini toplumsal sorunların büyüklüğü görülmesin, tartışılmasın diye paylaşmamaya uğraşsa da ne yaşadığımızı en iyi biz biliyoruz. Kendi yaşamlarımızdan görüyoruz. Çoğalan tepkilerden, biriken öfkemizden biliyoruz. Bakanlar çıkıp “Yoksulluk yok” diyor, bir taraftan da bayat ekmeği değerlendirmeye tarifleri veriyorlar. “Şiddete karşı önlem var” deyip, sahip olduğumuz sözleşmeleri feshederek, failleri indirimlerle, aflare bir bir salveriyorlar. Emegimizi, bedenimizi kadın düşmanlığına dayanan otoriter rejime harç yapıp, şiddet ve yoksulluk tablosu karşısında susup oturmamızı bekliyorlar.

Kadınların büyük bir kesimi şikayetçi ve öfkeli. Kadınların bu öfkesinde çalışma ve yaşam koşulları, süreklileşen baskılar, geleceğe ilişkin kaygılar var. Kendilerine vad edilenlerle gerçekte yaşananlar arasındaki derin çelişki var. Durumu değiştirmek için birlikte hareket etmeye gücü göstermeye ihtiyaç var. Yaşadığımız memnuniyetsizliği örgütlülüğe, bilince dönüştürmek sorumluluğumuzun başladığı yer.

Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü olan 25 Kasım’a kadar yapacağımız her iş, kadınlarla yaptığımız her buluşma, konuşacağımız her konu bu uzun soluklu sorumluluğumuzun gereklerini yerine getirme noktasında bir adım. Bu adımları “o asgari yaşama” mahkûm olmak için sıklaştıralım...

HAKLARIN ASGARİSİ, ŞİDDETİN AZAMİSİ

HER gün başka bir hakkımız ipe çekiliyor: bir gün güvenceli çalışma hakkımız, bir gün yaşam hakkımız, bir gün kürtaj hakkımız, bir başka gün çocukların istismardan korunması hakkı, nafaka hakkımız... Dün kadınları şiddetten korumak, eşitsizliği ortadan kaldırmak için devlete sorumluluk yükleyen İstanbul Sözleşmesi’nden hukuksuz bir şekilde tek adamın kararı ile çıktı. Bugün şiddet yasağının tirpanlanması konuşuluyor. Meclis komisyonlarında kadınların şiddete karşı tedbir kararı çıkarttırma hakkının yasalarından çıkarılması tartışılıyor, nafaka hakkı “mağdur babalar” üzerinden boşa düşürülmeye çalışılıyor, sulh komisyonları ile boşanma, şiddet davaları arabuluculuğa ve uzlaştırmaya yönlendiriliyor. Çocuk istismarcılarına af isteyenler hep pusuda. Kadınların en küçük hak talebi “aile mefhumuna tehdit”, “yerli ve millî değerlere düşmanlık” ilan ediliyor. Kadınların yaşamları her gün karakol kapılarında, başvuru merkezlerinde, mahkemelerde parça pinçik ediliyor. El konulan her bir hakkımız her gün bir kız kardeşimizi daha kaybetmize, şiddet döngüsünün daha da içinden çıkılmaz hale gelmesine, kadın istihdamının daha da azalmasına, güvencesizleşmeye, kadınların her geçen gün daha da bağımlı hale gelmesine neden oluyor.

Kadınlar bir koruma kararı alabilmek için aylarca uğraşırken, Boğaziçi kayyumu Naci İnci’ye bir günde koruma kararı çıkarılıyor, hem de bizim için kullanılmayan 6284 sayılı Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesi Yasası gereğince!

Ceza yasalarından, medeni kanundan kadın-erkek eşitliğini vurgulayan, kadınları koruyan maddelerin tirpanlanması için düğmeye basıldı. Her yeni torba yasa da, her yeni yargı paketinde adeta kadınların hakları torbalanıp çöpe atılıyor.

25 KASIM’DA HAYKIRIYORUZ: BİR TEK HAKKIMIZDAN DAHİ VAZGEÇMİYORUZ!

HAKLARIMIZDAN HAYATLARIMIZDAN VAZ-GEÇ-Mİ-YO-RUZ!

ŞİDDETİ DEĞİL ŞİDDETLE MÜCADELEYİ ASGARİYE İNDİRDİLER

BU ülkede her gün kadınlar dövülerek, yakılarak, boğazı kesilerek, plaza camlarından atılarak, işkence edilerek öldürülüyor. Fiziksel, psikolojik, cinsel, ekonomik şiddet alabildiğine arttı. Evlerden sokaklara, işyerlerinden okullara her yer şiddet mahalli. Canını kurtarabilen kadınlar adeta devlet eliyle yargılanıyor. Daha geçen gün boğazına sarılan adamın elini ısırıldığı için bir kadın yargılandı. Çilem Doğan’a 15 yıl ceza verildi. Ölmek için öldürmek zorunda kalan kadınlara, kadınları vahşice öldüren erkeklerin yansı kadar ceza indirimi yapılmıyor!

Bu korkunç tablo karşısında devlet ise sadece seyirci değil, adeta destekçi. Ama kadınların değil, şiddet faillerinin destekçisi! Bugün devletin hiçbir kademesinde kadının adı kalmadı. Kadına şiddeti önlemekle görevli kurumların bütçeleri kuşa çevrilirken, sığınma evleri yetmez, başvuru merkezleri açılmazken her yerde kadınlara sebat ve itaat etmeyi öneren Aile İrşat Merkezleri kuruldu, buralara personel ve bütçe aktıldı. Kadınların şiddet gördüğü, boşanmak istediği durumlarda uzlaşmacı arabulucular devreye sokulurken Diyanet İşleri Başkanlığı kadına şiddetle mücadelede en yetkili kurum haline getirildi. aile ve dini rehberlik büroları ile kadınlar “şiddetle uzlaşmaya” itildi.

Sığınmaevi, danışma merkezi açması gereken belediyeler “bütçe yok” derken, TÜGVA, TÜRGEV gibi vakıfların her türlü ihtiyaçlarını karşıladığını, buralara milyon liralık aktığını öğreniyoruz. Genç kadınlar okumak, yurt bulmak, kampüslerde şiddetten, tacizden korunmak, güvenceli iş bulmak, eşit bir yaşam kurmak isterken karşılama kadınları tecrit eden Kadın Üniversite-leri çıkarılıyor. Üniversitelerde Cinsel Tacizi Önleme Birimleri bürokratik engellerle işletilmiyor, bütçe ayrılmıyor, kadın toplulukları üniversite yönetimleri tarafından baskıya maruz kalıyor.

BU 25 KASIM’DA HAYKIRIYORUZ:

YANDAŞA SERMAYEYE DEĞİL, KADINLARA BÜTÇE! YANDAŞA, SERMAYEYE, KAYYUMA DEĞİL, KADINLARA KORUMA!

YOKSULLUK PİK YAPTI, DİRDİNİ KADINLAR ÇEKİYOR

PANDEMİYLE ekonomik krizin derinleşmesinin hayatlarımıza yansması sarsıcı oldu. Yoksulluk sınırının altında 10,5 milyon kişi yer alırken, bu nüfusun yarıdan fazlasını ise kadınlar oluşturuyor.

Kısa çalışma ödeneği ya da ücretsiz izne zorlanan kadınlar ellerine geçen kısıtlı parayla geçinmeye zorlanırken borçlandılar. Mesai ücretleriyle, bulduğumuz ek işlerle açığı kapatmaya çalışmaktan bitap düştük. En temel ihtiyaçlara her gün zam üstüne zam gelirken, ücretler gram artmıyor. Patronlar kâr üstüne kâr eklerken iş, ücretlerin artırılmasına gelince “kriz var” a sarılıyor. Bir şey istemesin diye çocuğu dışarı çıkarmamak, tane hesabı meyve sebze için akşam pazarını beklemek, elde broşür market market ucuzluk kovalamak, kendine bir iğne bile almamak, son kullanma tarihi geçmiş ürünlerle sofraya kurmak, ısınabilmek için kat kat giyinip battaniyenin altında akşam geçirmek, bu koşullarda artan hastalıkların derdine düşmek artık sıradan. Temel ihtiyaçların her biri bugün birer lüks haline geldi. Bugün yoksulluk sınırı 10 bin lira, asgari ücret 2 bin 825 lira!

Soruyoruz, sürekli yetmeyi yetirmeye çalışmak şiddet değilse nedir? Bir lokma bir hırkaya mahkûm edilmek şiddet değilse nedir?

Kadınlar, öldürmeyen ama sürdüren bu yaşam koşullarına karşı çareyi kendilerine benzerleriyle dayanışmada bulabiliyorlar ancak. Devlet yok sanki! Sosyal destek yok, yoksulu düşünen yok, bu koşullarda verginin en çoğunu veren de en çok sabır göstermesi beklenen de biziz. Öfkeliyiz;

çünkü bu yoksulluğun aynı zamanda şiddeti de arttırdığını biliyoruz. Ama çaresiz değiliz. Yoksullukla sınıanan, yaşamı sadece nefes alıp vermeye indirgenen kadınlar olarak “Artık yeter” deme vaktimiz geldi.

25 KASIM’DA HAYKIRACAĞIZ:

YOKSULLUK KADERİMİZ DEĞİL, GÜCÜMÜZ BİRLİĞİMİZ, ÇAREMİZ ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ!

HAYAT BU DEĞİL, BİLİYORUZ!

ARTAN yoksulluk, işçilere yüklenen fazla mesailer, ev içi işlerin yükü, geçinebilmek için arayıp bulduğumuz ek işler... Kadınlar ev işlerinde erkeklere oranla günde 4 saat fazla çalışır, kadın-erkek ücret eşitsizliği yüzde 20 seviyelerinde gezer, aynı işi yapan kadın işçi erkeklerden ortalama yüzde 20 daha az kazanırken, en temel ihtiyaçlarını dahi gözetemeyen kadınlar için sosyal yaşam lüksün de lüksü oluyor.

Yetmeyen gün, bitmeyen işler cenderesi altında sos-

yal yaşantımıza zerre vakit ayıramıyor, komşuda kahve içmenin bile lüks haline geldiği, sinema, tiyatro konserin hayalden ibaret kaldığı, kadın kadına takılma fırsatını geç, aile ile bile bir kuruş fazla harcama imkanımızın olmadığı bir yaşamın içinde hayatımız sadece nefes alma-ya indirgeniyor. Ufkumuz, hayallerimiz daraltılıyor.

Böyle bir hayata mahkûm olmak şiddet değilse nedir? Oysa “8 saat iş, 8 saat dinlenme, 8 saat canımız ne isterse” talebi yüz yıllardır işçi sınıfının dilinde, yüz yıllardır! Çalıştığımız kadar dinlenmek, dinlendiğimiz kadar sosyal

KADIN İSTİHDAMI GERİLİYOR, İŞYERİNDE BASKI VE ŞİDDET ARTIYOR

HAYATIMIZI topyekün değiştiren pandemiyi fırsat bilen patronlar kadınları eve mahkûm eder, çalışma yaşamının dışına atarken çalışma yaşamı içinde yer alan kadınlar açısından da haksızlıklar ve ayrımcılık derinleşti.

DİSK-AR’a göre her 3 genç kadından 1’i işsiz. Genç kadınlarda işsizlik yüzde 55’e dayandı. Evden çalışma kalıcı hale getirilerek esnek çalışmayla sömürü katmerlendi. İşyerlerinin hijyeninden de sorumlu tutulan kadınlar, 12 saatten fazla çalışmaya, ayakta yemek yemeye zorlandı. Mola saatleri düştü, bant hızlandı, daha az sayıda işçi daha fazla iş yapmaya zorlandı. Az zamanda çok iş baskısıyla, hakaret, mobbing ve taciz arttı. “İşten atılırm” korkusuyla yaşadıklarına ses çıkarması zorlaşan kadınlar, işyerinde artan yükü birlikte evdeki artan gerginliğin ve şiddetin de hedefi.

Artan bütün bu yükler karşısında ise işyerinde denetimler zayıfladı, patronları denetleyen yok, kadın istihdamının bu denli azalmasına yönelik önlem yok, kadınlara güvenceli işler yaratmaya dönük programlar yok iktidarın gündeminde. Tam tersi... Bu karanlık tabloyu daha da karanlık hale getirecek yeni düzenlemeler peşindedir. Biz kadın işçileri iş yaşamında daha çok güvencesizliğe, geleceksizliğe, şiddete, baskıya mahkûm edecek projeler değil, işyerinde şiddete karşı etkili bir sözleşme olan ILO 190’ın imzalanmasını istiyoruz. Sendikaların bu sözleşmenin imzalanması ve gereklerinin yerine getirilmesi için mücadele etmesi gerekir.

Bu koşullar karşısında kadın işçilerin en öne geçtiği irili ufaklı direnişlere, grevlere sahne oluyor ülkenin dört bir yanı. Sıfır zam dayatmalarına, işyerinde mobbinge, örgütlenme hakkının önüne çıkarılan engellere karşı bu direniş ve grevler kadın işçiler arasında birlik olma, mücadele etme ve kazanma duygusunu da perçinliyor.

25 KASIM’DA HAYKIRIYORUZ:

Güvenceli iş, insanca yaşanacak ücret, şiddetsiz bir yaşam!

ILO 190 İMZALANSIN, İSTİSNASIZ UYGULANSIN!

25 KASIM’DA HAYKIRIYORUZ:

SADECE NEFES ALMAK DEĞİL, HAYATIN TÜM GÜZELLİKLERİNDEKİ PAYIMIZI İSTİYORUZ!

Dardanel reklamlarındaki şatafat yalan, acı gerçek

Ben iki yıldan fazladır Dardanel'de çalışıyorum. Dışarıdan hoş görünen ve şatafatlı reklamları yapılan Dardanel'de sömürünün, acımasızca çalıştırılmanın her yönünü gördük, ben bizzat yaşadım. İşyerinde biz kadın işçiler çoğunlukta. Çoğu zaman "Servis var, yemek var, SGK var" deyince bize çok hoş geliyor bu sözler. Çünkü açız, yoksuluz, borçla yatıp borçla kalkıyoruz. Bir işimiz olsun da gerisi ne olursa olsun diyoruz. Ama işe başlarken işin böyle olmadığını anlıyoruz.

Üç vardiya sistemi uygulaması çocuklu bir kadın işçi için cehennem gibi. Bir ayda psikolojin bozulur. Çocuklarımızı düşünmekten, eşimin bağırmasından, kaba kuvvet kullanmasından emdiğim süt burnumdan geliyor. 4-5 saat uyku ile fazla mesailerle günde ortalama 12 saat aralıksız çalıştırılıyor. Son 2 aydır hem de hiç ara vermeden çalıştırılıyor. Yorgunluktan harap olmuş bir vaziyette, bir de evdeki işler, çocukların bakımı, uyutması, okula hazırlama, koca dayacağı ve küfür ve hakaretleri insanı canından bezdiriyor. Hepimiz asgari ücrete mahkûm halde çalışmaya mecbur edilmişiz.

Ekran görüntüsü 'BalıkUzmanı' adlı YouTube kanalında yayımlanan Dardanel Çanakale Fabrika adlı videodan alınmıştır

KOVIDLİ İŞÇİLER ÇALIŞMAYA DEVAM EDİYOR

Usta başı, müdürlerin, vardiya amirlerinin hakaret ve çok kötü bakışlarının hedefiyiz tüm çalışma boyunca. İnsan sağlığının el yıkamaya ve maske takmaya bağlı olduğu bir dönemde insan olarak bir değerimizin olmadığını gördük. Salgın hastalığa yakalanman bile gizleniyor ve üç gün sonra işe çağırılıyorsun. Filyasyon ekibine bildirilmeyorsun, anlaşmalı bir yerde test yapılıyor bize. Her an hayatımızı kaybedebiliriz. Direncimiz ve bağışıklık sistemimiz yeterince beslenmeden kaynaklı, aşırı çalışmadan kaynaklı hep düşüyor ve hastalıklı bir halde çalışmak durumunda kalıyoruz.

Bunu değiştirmek için ne yapmalıyız, bu soruya cevap vermek için kadın işçiler olarak yan yana gelmemiz lazım. Bunun için çabamız oluyor ama bunu hayata geçirmek için çok zorlanıyoruz. Mücadele etme kültürümüz zayıf ve gelişmemiş. Dardanel patronu da OSB patronları da bunu fırsat bilip iyi kullanıyorlar.

Nasıl olsa işsiz çok. Kapısını çalan çok. İşine gelirse... Bir de kadınsan çaresizliklerle elin kolun bağlı, borçlar gırtlığına kadar dayanmışsa bir iş bulayım da gerisi ne olursa diyoruz. Fazla mesai uygulamalarına, üç vardiya sistemine dayanamayıp işten ayrılanlar çok.

Dardanel kâr hacmini arttırıyor, yurt içi yurt dışı ihracatı artıyor, artmayan asgari ücrete sabitlenen bir bizim ücret-

lerimiz. Tümümüz sağlık kontrolünde geçsek depresif, hatta obsesif bozukluk tespitine bile çok şahit oluruz. Çünkü üç vardiya sistemi sosyal hayatımızı yok ediyor veya köreltiyor, duygularımızı bile yaşayamıyoruz. İnsan en ufak bir şeyden ağlamaklı olur mu hiç? Biz oluyoruz. Dardanel Ton'da şatafat yok, çalışma koşulları lezzetli değil, acıdır, iligine kadar sömürüdür. Kadın işçiler olarak bu çarkı değiştirmekte bir o kadar bizim boynumuzun borcudur. Ben inanıyorum, arkadaşlarımdan da çok inanan var. Hep böyle sürmesin diye çarkın dişlerinin dönmesine çomak sokacağız.

*Dardanel Ton'dan bir kadın işçi
İSTANBUL*

Ürettiğim bir telefonun fiyatı, maaşımın iki katı

MERHABA Ekmek ve Gül okurları. Ben sizlere Esenyurt'ta Xiaomi Salcomp fabrikasında çalışan bir kız kardeşiniz olarak yazıyorum bu mektubu. Benim bu mektupta değineceğim şey ülkedeki ekonomik durum ve kendi yaşadıklarım. Ben de sizler gibi yıllardır çalışıyorum ve hep asgari ücretle çalıştım. Ama pandemiden bu yana belimiz bir türlü doğrulmadı. Şu anda da çalışıyorum ama aldığım asgari ücret 2 kredime gidiyor ve faturalarımı ödeyecek para kalmıyor cebimde.

Evde 4 kişiyiz ve tek çalışan benim. Geçim zorluğu nedeniyle kardeşlerimle birlikte yaşıyoruz. Ev ev üstüne olur mu, geçinemeyince oluyor. Pandemi sürecindeyken kardeşim çalışıyordu ama ben işsizdim. Eğer o çalışmıyorsa olsaydı geçim şansımız yoktu. Bugünse durum tersine döndü. Her geçen yıl insan daha iyi şartlar istiyor ama bizde tam tersi. Geçen seneye göre daha berbat durumdayız. Allahtan köyden gelenler var, onlar da olmasa bittik.

Ekim ayının başında açtık doğal gazı çünkü evde bebek var. Bir yandan da kara kara düşünüyoruz, acaba fatura nasıl gelecek diye. Şimdi bu kadar sorun varken aldığım para, para değil. Asgari ücretle çalışan hiç kimsenin geçinebilmesi mümkün değil. Hangimiz aldığımız ücretle şöyle gönül rahatlığıyla arkadaşlarımızla, eşimizle dostumuzla dışarı çıkabildik? Ben hatırlıyorum, o kadar uzun zaman oldu ki!

Hedeflerim var benim, ehliyet, pasaport almak istiyorum ama imkânım yok. Şimdi yine asgari ücret belli olacak, bizden kat kat fazla maaşı olanlar bizim kaç para alacağımızı belirleyecek. Yoksulluk sınırını 10 bin diye açıkladılar, bence asgari ücret de 10 bin lira olmalı. Yoksulluk sınırının altında kalmamalı. Esenyurt gibi yerde 2 bin lira olmuş en kötü evin kirası. Faturası, marketi, pazarı, bebek masrafları, kendi ihtiyaçlarımız derken ancak yeter. Kadınız mesela, belli ihtiyaçlarımız var ama onda bile sağlığınıza göz ardı edip her şeyin ucuzuna kaçıyor-

ruz.

Bizim fabrikada bu kadar ağır çalışmaya rağmen evinde parça başı iş yapan, temizliğe giden arkadaşlarımız var. Biz de sosyalleşmek, gezmek, eğlenmek istiyoruz. En çok bizim hakkımız, biz üretiyoruz. Üretiminde yer aldığımız telefonun en düşüğü 4 bin 500 lira, maaşımın iki katı! Ama ben onu alacak güce sahip değilim. Neden böyle gitsin ki? Daha iyi bir yaşamı daha fazla mücadele ederek kazanabiliriz. Biz mücadele ettik ve gördük, kazandık. Daha iyisini, daha fazlasını da yapabiliriz. Hep birlikte ve hepimiz için...

*Xiaomi Salcomp'tan bir işçi
İSTANBUL*

Görsel: Freepik

Xiaomi'de direniş bitti ama TİS mücadelesi başladı

Fotoğraflar: Evrensel

Defne DUMAN
Esenyurt-İstanbul

Xiaomi Salcomp fabrikasında geçtiğimiz ay işçiler çalışma koşullarının ağırlığı, uzun ve düzensiz çalışma saatleri ve ödenmeyen mesailer nedeniyle sendikalaşmak istemiş ve iş bırakmıştı. İşçilerin kararlılığı sonucunda direniş kazanımla sonuçlanmış, Xiaomi Salcomp fabrikasına Türk Metal Sendikası girmişti. Direniş sürecinin kadınlara neler öğrettiğini, Xiaomi Salcomp işçisi kadınların duygularını geçen ayki dergimize yansıtmıştık. Bu ay hem Xiaomi'deki koşulların son durumunu hem de sendikalaşma sürecinden itibaren yaşananları konuştuk.

'DAHA İYİ MAAŞ VE ÇALIŞMA KOŞULLARI İSTİYORUZ'

S. 8 yıllık genç bir işçi kadın. Sendikalaştıktan sonraki süreçte hem çalışma koşullarında hem de hayatında nelerin değiştiğini konuşuyoruz. S. çalışma saatlerinin uzunluğundan, molaların yetersizliğine, oturdukları sandalyelerin insan fizyolojisine verdiği zarara kadar anlatıyor. Sendikalaştıktan sonra çalışma koşullarında bugün henüz bir değişiklik olmadığını söylüyor ve şöyle devam ediyor; "Bizim fabrikamız artık sendikalı bir fabrika. Dolayısıyla çalışma ve maaş koşullarımızda bir değişiklik olmasını bekliyoruz. Ama şu an karşı karşıya kaldığımız durum şu; Toplu sözleşme sürecinin 21 Ekim'de başlatıldığı söyleniyor. Yüzde 30 zam, 8 saat çalışma, 8 saatten fazlasına yüzde 100 mesai gibi şartların konuşulduğu söyleniyor. Böyle düşünce güzel ama patron, sendikanın bu şartlarını kabul edecek mi? Bence hayır. Söyledikleri hiçbir şeyi yerine getirmediler, aksine kırptıkça kırptılar."

'SÖZLEŞME GÖRÜŞMELERİNDE İŞÇİLER DE OLMALI'

Patronun, sendikanın bu taleplerle sözleşme masasına oturmasını kabul etmeyeceğini söyleyen S, asıl şu noktaya dikkat çekiyor; "Sendika üyesi olduk hepimiz. Ama bugün bir sözleşme görüşmesinden bahsediliyor. Burada çalışan bir işçi olarak benim bu sözleşmede hangi maddeler var habirim yok. 65 maddenin 35 maddesinde anlaşıldığı söyleniyor. Ama ben bu fabrikada sendika üyesi

olan bir işçi olarak bu 35 madde nedir ne değildir, bilmiyorum. Patronumuzla bizim çalışma şartlarımıza ve alacağımız paraya dair görüşülüyor ama bize hiçbir şey sorulmuyor. Burada bir sorun var. Sendikanın yapacağı şey belli, hangi sendika olursa olsun fark etmez, toplayacak bütün işçileri yemekhaneye, sözleşmeyi hep birlikte oluşturacağız. Patronla görüşmeye gidileceği zaman da yine biz kendi aramızda bir heyet oluşturmalı ve sendikacılarla beraber patronla sözleşme görüşmesine girmeliyiz. Ya da görüşmeye girmek isteyen her işçi girip izleyebilmeli." Sözleşme taslağında işçilerin fikrinin alınmadığını söyleyen S, şunları da ekliyor; "Her ay her şeye zam geliyor ama bizim sözleşmeler 2 yılda bir imzalanacak. Bence bugünkü Türkiye göz önüne alınacak olursa 6 ayda bir sözleşmeler yenilenmeli. Zamlar alır almaz 2-3 ayda eriyip gidiyor."

'BİZ İŞÇİLER FİLİZLENİRSEK, MEMLEKET YEŞERİR'

Xiaomi'deki sürecin nasıl devam etmesi gerektiğine ilişkin S'nin diğer işçi arkadaşlarına çağrısı şöyle; "Sendika geldi, bahçedeki direniş bitti ama mücadele henüz bitmedi. Bence bugün işyerimizde kazanacağımız her hak, çalışma koşullarımızdaki her yenilik ve iyileşme hem diğer metal fabrikalarını hem de tüm işçileri etkileyecek, ön açıcı olabilecektir. Biz dün mücadele ettik, bugün sendikayı kazandık. Aynı şekilde daha iyi koşullarda çalışmak, daha iyi ücretler alabilmek ve diğer metal işçilerinin de koşullarının iyileşmesi için sabırla hep birlikte hareket etmeliyiz. Biz işçiler bu memleketin tohumlarıyız, biz filizlenirsek eğer her yer yeşillenir. Biz ne kadar birlikte ve güçlü olursak Türkiye'de birçok şey değişir. Bugün birlikte çalıştığımız kadınlar her ne kadar sendika üyesi olsalar dahi bunların çoğu ekonomik sebeplerden dolayı üye olan kadın arkadaşlarımız. Evet bugün sendikalı işçileriz ama hakları için mücadele etmeyi göze alamayan kadın arkadaşlarımız hala var. Burayı birlikte değiştirebiliriz. Yalnız olmamak, güçlü olmak için daha iyi koşullar için yeniden birlikte mücadele etmemiz lazım. Sendikamız var oh rahatladık, zam da alır otururuz dememeliyiz. Biz sadece kendi fabrikamızdan değil, tüm metal işçisi kadınlara karşı da sorumluyuz."

FORD İŞÇİSİNDEN XIAOMİ İŞÇİSİNE MEKTUP:

Sadece kağıt üstünde sendikalı kalmamak için...

XIAOMİ işçisi kadınlar fabrikalarındaki ücretlerin düşüklüğü, zorunlu mesailer, maaş kesintileri, her durumda tutanak tutulması, tuvalete gidüş gelişlerinde bile denetleme olması, mola konusundaki sıkıntıları nedeniyle sendikaya üye oldular ve işten atıldılar. Direnenek Türk Metal Sendikasını fabrikaya soktular. Bir Ford işçisi olarak ben de kendilerini hem tebrik ediyor hem de bazı konularda onlara aynı sendikada örgütlü bir işçi olarak uyarıda bulunmak istiyorum. Sendikalı olmak her halükârda sendikası çalışmaktan tabii ki iyidir, fakat Türkiye'de sendikalar bürokratik duvarlarla çevrili.

Bizler aynı zamanda hem fabrikalarda hem evde, hem de sokaklarda kadın olmaktan kaynaklı sorunlar yaşıyoruz. Bu kadar ağır çalışma koşullarının, kadınların cinsiyetlerinden ötürü ayrımcılığa maruz kaldığı, iş yükü altında ezildiği bir sektör olan metal sektöründe daha özel işler yapabiliriz. Toplu sözleşme süreçleri özellikle bizim sektörümüz için oldukça önemlidir. Ama esas belirleyici nokta işçilerin sözleşme süreçlerinde söz sahibi olmasından geçer.

Biz metal işçileri olarak sözleşme süreçlerine ne kadar dahil olur, ne kadar kendi sözümüzü söyleyebilirsek bir diğer metal fabrikasındaki kardeşimizin de çalışma koşullarını değiştirme olanağımız olur. Ford'da da, Xiaomi'de de kendi birliğimiz, birbirimize olan güvenimiz, kendi taleplerimiz ve görünürlüğümüz olmalı. Bu olmadığı süreçte sendikalı olmak sadece kâğıt üstünde olan, sendikacıların insafına kalmış bir durum oluyor. Yaşadığımız en küçük sorunda dahi sendikayı adım atmaya zorlamamız gerekir.

"Nasıl olsa sendikalı olduk" deyip bitti gözüyle bakmak gerek. Sendikalı işçilerin yaşadıkları sorunları iyi görmek, buralarda benzer zorluklara düşmemek için birlikte hareket etmenin önemine tekrar dikkat çekmek isterim. Xiaomi işçileri olarak sizler de kendi taleplerinizin etrafında birleşmeli hem işvereni hem de sendikayı bu bakımdan harekete geçirmelisiniz. Biz metal işçileri ve sendika üyesi kadın işçiler olarak taleplerimizi haykırmadıkça, bir arada omuz omuza durmadıkça kazanım elde edemeyiz. Biz kadın işçiler sadece 8 Mart'larda çiçek verilenler değil, bu hayatı üretenleriz. Bu hayatın yarışıyız.

Ford işçisi bir kadın / Kocaeli

'Ülkenin vergi rekortmeni biziz: Ücretli çalışanlar'

İzmir Ekmek ve Gül

Türk Lirasındaki değer kaybı, temel tüketim maddelerine sürekli gelen zamlar bir yana, dolaylı ve doğrudan vergilerle herkes gibi giderek yoksullaşan sağlık emekçilerinin de en temel dertlerinden biri geçinememek. İş kolundaki kadın çalışan yoğunluğu da düşünülünce bekar ya da evli kadın sağlık çalışanlarının en temel ve ortak gündemi bu. Bu nedenle 2022-2023 yılları için Ağustos ayında imzalanan Toplu İş Sözleşmesinde alınan zamma olan tepki de hiçbir taleplerinin TİS masasına yansımaması da sözleşmenin imzalanmasının üzerinden aylar geçmesine rağmen gündemlerinden düşmüş değil. Çiğli Eğitim Araştırma Hastanesi'nde çalışan kadın sağlık emekçileri 2022 yılı bütçe planı ve emekçiyi bekleyen yeni vergi yüklerini, imzalanan TİS'i tartışırken, sendikaların ücret zammı kadar maaşlardan kesilen vergileri de gündem etmesi gerektiğini söylüyor.

'NÖBET ÜCRETİNE MAHKÛMUZ'

SES İşyeri temsilcisi 33 yıllık Hemşire Yasemin, iki yıla yakın bir zamandır salgın koşullarında çalışan sağlık emekçilerinin taleplerinden bir tanesinin bile karşılanmamasına tepkili. 2022 Ocak ayında alacakları zammın bu ekonomik koşullarda çoktan eriyip gittiğini söylüyor. Yıl sonuna geldiği için bir üst vergi dilimine geçtiklerine işaret eden Yasemin, Ekim ayında maaşlarını son 6 aylık dönemin zammıyla birlikte aldıkları halde Ocak ayında düşük olduğunu dile getiriyor: "Aldığım maaş 4.250 TL. Ben maaşımı söylemeye utanıyorum ama devlet bize bu maaşı vermeye utanmıyor. Bize verdikleri bu düşük maaşlarla bizleri nöbet ücretine mahkûm bırakıyorlar. 24 saat nöbet tutmak gerçekten insanlık dışı bir şey ama birçoğumuz oradan aldığımız para ile geçindiğimiz için mecburen kabul ediyoruz. Yoksa ayda 9 ya da 10 nöbet tuttuğumuz düşünülürse aslına bakarsanız yaşamıyoruz bile."

'ALDIĞIMIZ ZAMMI GÖRMÜYÜRÜZ BİLE'

"Ne yazık ki toplu sözleşmede ne emekliliğe sayılan temel ücret masada gündem oldu ne 3600 ek gösterge talebimiz karşılandı ne de yıpranma payı hakkımızı alabildik" diyerek sorunlarının devam ettiğini dile getiriyor başka bir sağlık emekçisi: "Bu koşullarda geçinmek mümkün değil. Şu an ekonomi zaten çok kötü, alım gücümüz iyiden iyiye düştü. Markete, pazara git-

Görsel: Freepik

SENDİKALAR ADALETSİZ VERGİ SİSTEMİNE KARŞI ORTAK TAVIR ALMALI

KADINLARIN ortak görüşü ise sendikaların ücret zamlarının yanı sıra toplumun büyük çoğunluğunu ilgilendiren adaletsiz vergi sistemine karşı mücadeleyi gündemine alması ve birleşik bir mücadele örgütlemesi oluyor. Bu konuda Yasemin'in şu sözleri hepsinin ortak görüşü olarak onay alıyor; "Sendikalar ücret zamlarını konuştukları kadar toplu sözleşme masalarında bu vergi sistemini de gündeme getirmeli. Asgari ücretten neden vergi alınıyor mesela? Alınmasın. Bizim maaşlarımızın da asgari ücret kadarki kısmından vergi kesilmesin. Bu maaş zam oranı kadar önemli bir talep bence. Burada bütün sendikaların ortak bir tutum göstermesi, çalışanların böyle genel talepleri için birleşmesi gerekir diye düşünüyorum. Bunun için hem bulunduğumuz sendika ve konfederasyonlara hem de diğerlerine büyük sorumluluk düşüyor."

meye korkar olduk. Çoğumuz tek başına hayatına devam eden, tek başına çoluk çocuk büyüten kadınlarız. Okulların açılması belimizi büktü, aldığımız bir şeyi ertesi hafta zamlı fiyattan alıyoruz. 2 ayda her şey akıllı olmaz şekilde zam geldi. Rutinde yaptığımız bir sürü şeyi bıraktık. Daha az meyve alıyoruz mesela, her şeyi daha az tüketiyoruz, üstümüze başımıza yeni bir şey almadık ama asıl önemlisi maaş hesaplarımızdan eksiye girdik geçinmek için. Yıl sonuna geldiğimiz için üst vergi diliminden kesilen vergiler de resmen belimizi büktü. Temmuz ayında güya zam alıyoruz ama asla zammı görmüyoruz. Şu an aldığımız maaşlar

inanın Ocak ayı maaşlarımızdan düşük" diye anlatıyor koşullarını.

VERGİ BORCU SİLİNELERİN YÜKÜ DE BİZİM SIRTIMIZDA

Bir başka sağlık emekçisi ise "Vergi kesintileri yüzünden daha fazla nöbet tutmaya başladık. Herkes kendi mesaisi dışında aşıda nöbet yazdırıyor fazladan. Sabah 8'de işe gelip gece 12'ye kadar çalışıyoruz. Ameliyathane, klinik, poliklinik çalışanları aşıda fazladan nöbet tutuyor. Memur kadrosunda olanlar aşı kayıta nöbet tutuyor. Ayda 16 gün aşıda nöbet yazdıran arkadaşlarımız var. Yani ayın her günü mesai harici günde 8 saat nöbete kalarak açık kapatılıyor. Zaten nasıl bir vergi sistemi var hiç anlamadık. Aldığımız her şeyden fazla fazla vergi kesiliyor, maaşlarımız kesilen vergilerle kuşa dönüyor ama bir yerlerde vergi teşvikleri, büyük şirketlerin vergi borçlarının silinmesi haberlerini okuyoruz, planlarını görüyoruz. Yani vergi az kazandıktan az, çok kazandıktan çok alınır benim bildiğim, bizim ülkede tam tersi. Açıkçası ülkenin vergi rekortmeni kim diye sorsalar biz ücretli çalışanlarımız. Vergiler bizden peşin peşin kesiliyor, sonrasında vergi borcu silinenlerin yükü de bizim sırtımıza biniyor. Bir ülkede pırlantanın vergisi yok ekmeğin vergisi varsa adaletli vergi sisteminden kimse bahsetmesin" diye tepki gösteriyor.

Geçim derdi üstüne bir de 'evlen' baskısı yaşıyorum

ÇUBUK'ta oturuyorum ve Otonomi'de çalışıyorum. 2 çocuğum var. Önceden de bir perde dükkanında çalışıyordum. 11 yıl çalıştım ve sigorta yapmadılar. Şimdi onları dava ettim, hakkımı almaya çalışıyorum. Eşim vefat ettiği için tüm geçim benim üzerimde. Çevremdeki herkes 'evlen' diyor ama ben tek başıma çocuklarıma bakabilirim, ama bu koşullarda bakmak çok zorlaştı. Şimdi 2 bin lira kazanıyorum ve bu parayla ev geçindirmek imkânsız. Tüm

bunların sorumlusu iktidar. Çok uzun süre onlara oy verdim ama bundan sonra asla oy vermeyeceğim. Yemeye doymadılar. Hepimiz geçim derdindeyiz. Üstelik bu geçim derdi yüzünden çevrem evlen diye baskı yapıyor. İş yerinde patron ücretimi artırmıyor, bir de sigortasız çalışıyorum. Ama ben bunların hepsine susmuyorum, cevap veriyorum.

Ayla
Çubuk/ANKARA

Elon Musk'ın serveti, işçi Yeter'in coinini

Fotograf: Pixabay

Bütün gün çalış çalış yorgunluktan ayaklarıma karasular indi. Hattın hızını artırmışlar yine koşturmaktan birbirimizin yüzünü göremiyoruz. Sonunda bitti mesai de eve geldim. İş kıyafetlerimi makineye attım, mutfağa geçmişim ki salonun ışığını açık bıraktığımı fark ettim, kapattım hemen. Malum elektrik faturaları aldı başını gidiyor. 6 yaşındaki yeğenim bile elektrik faturasını görünce telaşlanıyor. Saçlarımı kurutmuyorum artık o da çok elektrik yakıyor diye. Aldığım para ay sonuna gelmeden buhar olup uçuyor. Elektriğe, motorine, yumurtaya, tavuğa, peynire zam üstüne zam.

İşyerinde herkesin dilinde bir zamlar bir de coinler var. Fabrikada mühendisinden, işçisine herkes bitcoin oynuyor. Fabrika yönetimi baktı ki olmuyor; üretim esnasında telefon kullanımını sınırlandırdı. "Ada alın ada yükseldi", "Elon Musk tweet atmış doge yükselecek doge alın"... Fabrikanın içinde bir uçtan bir uca yatırım tavsiyeleri dönüyor. Kenarda kıyıda azıcık birikimini coine yatıran; altınlarını bozdurup coin alan; arabasını satan, kredi çeken, borç alan pek çok kişi bu sayede kısa yoldan zengin olmaya çalışıyor. Birlikte çalıştığım Bahar kenarda kıyıda zor zamanlar için biriktirdiği parasını coinlere yatırdı: "3 yaşında çocuğum var, işe gelmek için anneme bırakıyorum birlikte hiç zaman geçiremiyoruz. Ben işçiyim ama çocuğum işçi olmayacak. Geleceğimizi garanti altına almak zorundayım ona hiç yoktan bir ev almalıyım. Bir gün mutlaka çok para kazanıp bırakacağım bu işi" diyor.

KREDİ ÇEKİP BITCOİN OYNAYANLAR

Yeter de eşinden ayrıldı, tek başına hayata tutunmaya çalışıyor. Fabrikadaki en ağır işlerden birinde çalışıyor, çalışırken bileklerinin ağrıdığından yakınıır hep. Arabasını

satıp, bitcoine yatırdı. Gerekçesi ise artık işçi olmak istememesi. Bir başka arkadaşımız da kredi çekip bitcoine yatırdı. Yatırdığı parayı kaybedince tazminatını alıp işyerinden ayrıldı. Fabrikada 300 kişiyiz 250 kişi borsa oynuyor. Bu sistemde herkesin zengin olması mümkün mü? Eğer hepimizin bu sayede zengin olması mümkün olsaydı bu fabrikalarda üretimi kim yapacak? Birilerinin yoksul olması gerekmiyor mu? Dünyanın en zenginleri bitcoin piyasasını da belirlemiyor mu?

Pandemi döneminde bile bizi ölümüne çalıştırıp kârını katlayan patronlarımızla; bizlere bir gün kısa yoldan zengin olma vaadi ile coin satanlar; bu sayede bizleri bir kere daha borçlandırıp daha da yoksullaştıranlar aynı sınıftan mı? Sahip olduğu servetin sadece yüzde ikisi bile aç olan 42 milyon insanı doyurmaya yeten Elon Musk ile işçi Yeter'in 'coin'i aynı olabilir mi? Hayatımız boyunca hiç binemeyeceğimiz Bentley, Porche, WW. Gibi arabalara parça üretiyoruz. Şirketler kâr oranlarını ikiye katlamış ama iş bizim maaşlara zam yapmaya gelince pek cimri oluyorlar. Daha ne kadar böyle yaşarız?

Bize bir gün çalışmaya ihtiyacımız olmayacak kadar zengin olabile hayalini satanlar sanal, yaşadığımız sömürü, düşüğümüz çaresizlik gerçek. O zaman bu düzeni değiştirmek yan yana gelmek gerekmez mi? MESS grup sözleşmesi geldi. Taslaktaki oran neden gerçek enflasyonun altında? Sözleşmeye neden doğal afet, pandemi gibi durumlarda çalışmadığımız günlerin maaşımızdan kesilmemesini güvence altına alan bir madde yok? Neden 8 Mart'ı bizler için tatil ilan eden bir madde olmasın sözleşmede? Neden taleplerimiz etrafında birleşmeyelim?

Metal İşçisi Kadın / Kocaeli

FATMA AMELİYATLI HALİYLE ÇALIŞIYOR NEDEN Mİ?

Nursel OKTAY
Yenimahalle-Ankara

ANKARA'da büyük bir hastanenin mutfağında çalışan, ismine Fatma diyeceğimiz kadınla sohbetimizde konu hayat pahalılığı ve üst üste gelen zamlar. Yakın zamanda ciddi bir ameliyat geçirip kırk gün rapor alan Fatma daha raporu bitmeden işe dönmenin yollarını arıyor. Raporlu durumda maaştan çok kesinti olduğunu söyleyen Fatma şöyle anlatıyor nedenini: "Ankara'nın soğuğu malum, doğal gaz zamanı geliyor. Ameliyat sonrası iki kilodan fazla taşımam sakıncalı ancak günlük iş rutinim bunun çok daha fazlası. 50 kiloya varan servis arabalarıyla çalışıyorum. Ancak her koşulda dönmeyi düşünüyorum, evimi geçindirmem lazım. Hafif işler konusunda şefin vicdanına kaldık."

'PATRON, BU HALDE ÇALIŞAMAZSIN DERSE NE YAPARIM BİLMEM'

Artan faturalar, eğitim masrafları herkes gibi Fatma'nın da derdi: "Daha doğal gazı açmadım, doktor üşütme dedi ama şimdilik bulduğum çözümler sıcak su torbası ve çift patik. Zaten doğal gaz hariç bin liraya yakın faturalar geliyor. Kar düşünene kadar doğal gaz yok. Çocuğu kursa yazdırdım, belediyenin ücretsiz kursu. Test kitaplarını fotokopi çektiyor. Bir test kitabı 50 lira ve haftada 4-5 kita-

bın bittiği oluyor. Kızım üniversiteye hazırlanıyor. 2-3 diploması olanın bile işsiz gezmesi kızımın motivasyonunu düşürüyor."

Başka bir dert de kira. Yanına bir de her alışverişe gidildiğinde artan gıda fiyatları ekleniyor. "Kiram da artacak ama bari 150 lira olsa diye düşünüyoruz. Zaten markete gitmeye korkar oldum. Bu hasta halimle dinlenmem gerekirken aklımda hep geçim derdi var. Patron bana, 'Bu halde çalışamazsın, ücretsiz izin yap' derse ne yaparım bilmiyorum."

Fotograf: Ekmek ve Gül

MİSAFİR GELMESİNDEN KORKAR OLDUK

Geçinmeye dair çok da umutlu değil. "Geçinmek öldü. Seneye bunları da bulamayacağız diyorlar. Kurufasulyenin kilosu olmuş 25 lira, eskiden fakirin yemeğiymiş şimdi lüks oldu. Pazara zaten gidemiyoruz. Doktor meyve ye diyor ama nasıl alayım? Bir de misafir gelecek diye korkar olduk. Önceden misafire çeşit çeşit yapar önüne koyardık şimdi bir misafir 250-300 lira. İnsanlar gözümüne masraf olarak görünüyor. Pandemi misafir gelmesinin önüne geçti bari" deyip gülüyor.

GEÇİNEBİLSEK ŞİMDİ BOŞANIRIM

SOHBETİMİZDE söz yaklaşan 25 Kasım'a geliyor. Devletin kadına sahip çıkmadığı görüşünde: "Öldüren adam bir gece nezarete kalıp sabahına çıkıyor. İsteddiği gibi öldürüyor erkekler. Geçim sıkıntısı yüzünden herkes içine atıyor biliyorum yaşayan çok ama paylaşan az. Gençliğimde ben de dayak yedim. Ama diğer seçenek baba evine dönmek olduğu için idare etmek zorunda kalıyoruz. Geçinebilsek bu yaşta da boşanabilirdim. Altan aldığım için dayak yemiyordum belki de. İsteklerinden bıktım diyor bana. İstek dediği de evin ihtiyacı. O da asgari ücretli anlamaya çalışıyorum ama iki gün yemek yapmayayım o zaman şiddet..."

Ayşe ile ciddi konuşmalar

Fatma KOÇ
Adana

Yoğun bir iş günü sonrası ılık bir duş hayali ile eve geldim. İçeri girmemle telefonumun çalması bir oldu -eve gelişi saatimi takip ediyorlar :), arayan Sezen. “Fatoş abla, Kadir’le çok kötü kavga ettim sana gelebilir miyim?”. Çayı koyuyorum, dedim. Çay demlenmeden geldi. Daha ne oldu demeden yeniden zil çaldı. Aaa ablam! Böyle çat kapı, hele de bu saatte hayatta gelmez! Daha kapıdayken hemen bombayı patlattı: “Eniştenle kavga ettim, çok sinirliyim, kapıyı çarptım geldim.” Oohh iyi yapmışın.

Balkona çıkıyoruz: “Aaaaa misafirin varmış, ben geçmeseydim.” “Yok olur mu, gel, Sezen yabancı değil.” İkinin de suratı yerleri süpürüyor. Karşılıklı merhabalaşmadan sonra bir sessizlik... Benim konuyu açmam lazım, açayım ki anlatıp rahatlasınlar. “Sezen de Kadir’le kavga etmiş” dememe ablam “Ben de Hasan’la ettim” deyip lafa giriyor. Sezen’le karşılıklı gıybetin dibine vuruyorlar, ben tenis maçı izler gibi onları seyrediyorum. Çok yorgunum ancak çay servisi yapabiliyorum. Acaba sinirli kadınları hep böyle çiftler mi eve alsam, o zaman daha az yorum yapıyorum.

Sezen anlatıyor; “Kadir’e hafta sonu bir yerlere kahvaltıya gidelim” dedim, ‘İşim var’ dedi. Ayda yılda bir birlikte vakit geçirelim istedim, yok dedi, çok sinirliyim.” Ahhh Sezen’im, en keyifli vakitler kendinle geçirdiğin vakitlerdir, zamanla anlayacaksın, dünyanın sonu değil. Şimdi bu düşündüğümü söylesem tüm şimşekleri üstüme çekerim, sus Fatoş! “Tabi haklısın ama sakın ol lütfen.” Ablam da abarta abarta Sezen’e destek veriyor ki şu an ortak düşmanları erkekler. Ablamın sırası geldi. Efendim yürüyüşe gitmişler, dönüşte ablam domates almak istemiş, eniştem de yürüyüşte yoruldu, bu kadar domatesi taşıyamam, sonra alalım demiş. Ablam da çok sinirlenmiş, eve gelene kadar eniştemle kavga etmiş, sonra hızını alamayıp bana gelmiş. İyi

yaptın ablacığım, kavganın nedeni biraz şey olsa da erkekler kadınların gidecek bir yeri yok diye düşünmesinler, çıkın çıkın gelin, kadın kadının yurdudur.

AYŞE’DEN DELİ DELİ LAFLAR

Anlattıkça sakinleştiler, sohbet normale dönmeye başladı, çayları tazelirken yine telefon çaldı. Hah Ayşe bir sen eksiktin! “Fatoşsssss ben çok kötüyüm, gel beni hastaneye götür.” Telefonda höyküre höyküre ağlıyor. “Ne? Ne oldu? Neredesin? Hemen geliyorum.” 10 dakika sonra Ayşe’nin evinin önündeyim. Sokakta kaldırımında ağlar buluyorum onu. “Ayşe delirtme beni, ne oldu, neyin var?”

“Bir şeyim yok, çok sinirlerim bozuk benim, beni hastaneye götür, sakinleştirici yapınlar, artık hiçbir şeye dayanamıyorum, ben ölmek istiyorum” diyor. “Tamam, sakın ol” diyorum, arabayı yavaş sürüyorum iyice sakinleşsin diye. Ağlaması azalıyor, “Gel” diyorum “gidip bir yerlerde çay içelim, sen de anlat rahatla.” Güzel bir çay bahçesine gidiyoruz. “Seni de buralara sürükledim ama kendimi çok kötü hissediyorum, intiharı bile düşündüm, sonra çocuklarım gözümün önüne geldi, ne yapacağımı bilemedim, ilk aklıma sen geldin, seni aradım” diyor. “İyi yaptın Ayşeciğim, biliyorsun ben her zaman senin yanındayım, kötü düşüncelerini kov aklından, hadi anlat, sen rahatla, ben de neler oldu anlayayım.” Başlıyor anlatmaya. Büyük oğlu Mehmet, gelecek sene üniversite sınavına girecek. Sınıfındaki tüm arkadaşları dershaneye yazılmış, Mehmet de yazılmak istemiş, Ayşe “Oğlum durumumuzu biliyorsun, bu sene yazdıramam ama sınava gi-

receğin sene şartları zorlayıp yazdıracağım” demiş. “Ben hafta içi çocuk bakıyorum, hafta sonu evlere temizliğe gidiyorum, eşim de çalışıyor. Oğlum bir dershaneye yazdıramayacaksam ben niye çalışıyorum, ne diye yaşıyorum?” deyip deyip ağlıyor.

“Saçmalama Ayşe. Bunun için intihar düşünülür mü? Memleketin yarısından fazlası açlık sınırında yaşıyor, çözüm bu değil, sen üzülme el elden toplanır hallederiz, yazdırırız dershaneye” diyorum. “Mesele sadece bu değil ki devamı da var” diyor. Uzak bir akrabaları Ayşe’yi aramış “Ayşe siz kendinizi ne sanıyorsunuz? Sen evlere temizliğe gidiyorsun senin çocuğun okusa ne olacak? Ayağınızı yorganınıza göre uzatın. Liseyi bitirsin, bir işe girsin çalışsın” demiş. “Neye uğradığımı şaşırırım, abla sen ne diyorsun” deyince mesele anlaşılmış. Ayşe bu sene dershaneye yazdıramayız deyince oğlu Mehmet uzak ama çok zengin bu akraba yengeyi aramış “Beni dershaneye yazdırırsanız, yazın çalışır borcumu öderim” demiş. Kadın da dönüp Ayşe’yi arayıp bu gerzek lafları etmiş. Sinirden sol gözüm seğiriyor, nevrim dönüyor. Sakin ol Fatoş, sakın ol.

Ayşe yeniden ağlamaya başlıyor: “Alnımın teriyle para kazanıyorum, beni böyle aşağılamaya ne hakkı var? Biz insan değil miyiz? Yoksul çocuklarının okumaya hakkı yok mu? Ben çocuğumu okutamayacaksam niye çalışıyorum? Uzun süredir hiç uyuyamıyorum,

sinirlerim çok bozuk, her şey üstüme üstüme geliyor sanki” diyor.

“Çok haklısın, bu o kadının ayıbı, sen uzun zamandır çok bunalıyorsun, geçim derdi, işyeri sorunları, hepsi üst üste geldi. İntiharı düşünmen sağlıklı değil. Öncelikle sana bir psikiyatri kliniğinden randevu alalım. Sonra Mehmet’in dershanesi için ne yapalım onu düşünelim. Eve gidince de çocuğa bir şey söyleme, onun bir suçu yok, iyi niyetle hareket etmiş. Hadi eve gidelim, ev misafir dolu, kahveyi bende içelim” diyorum.

AYŞE YİNE BİLDİĞİMİZ GİBİ...

Hemen ertesi gün Ayşe’ye psikiyatri polikliniğinden randevu alıyorum. Dershane işini çözemiyoruz. O uzak akraba galiba Mehmet’e de bir şeyler söylemiş, bir türlü ne dediğini öğrenemiyoruz ama Mehmet “Ben vazgeçtim gitmeyeceğim” diye tutturuyor. Bir türlü ikna edemiyoruz, dershane işi seneye kalıyor. Ama doktor işinin ucunu bırakmıyorum.

Ve muayene günü randevu sonrası akşam Ayşe’yi çağırdım, gel konuşalım neler oldu diye. Geldi, hastane çok kalabalıkmış, çok sıra varmış sıra kendine gelince doktorun odasına girmiş... Doktor “Ayşe Hanım hoş geldiniz, buyurun anlatın, ne sıkıntınız var” diye sormuş. Ayşe de, “Benim hiç sıkıntım yok, yediğim önümde, yemediğim arkamda, ben sadece geceleri uyuyamıyorum, sen bana bir uyku hapi yazsan yeter” demiş.

Kızıyorum. Ayşe böyle olur mu, anlat saydın her şeyi diyorum. “Amannnnn işim yok elin ...e derdimi mi anlatacağım? Bir uyku hapi yaz dedim yazmadı” diyor. Ahahaaaaa Ayşeee koskoca psikiyatr doktora neler demişsin... Sen derdini anlatacaksın ki o da derman bulsun. “Offf Ayşe, ne yapacağım ben seninle” diyorum. “Tamam ya, boş ver dershane işi seneye kaldı zaten, bak sana ne anlatacağım, ben gene bir şey yaptım” diyor... Eyvah demem kâr etmiyor, Ayşe’den yeni bir bomba geliyor...

GELECEK SAYI:
“İyi bir tamirci bulmam lazım”

HAYATI DEĞİŞTİREN ÖZGÜN BİR DENEYİM:

Azerbaycan'da Jenotyeller...

Hilal TOK

Sovyet öncesi dönemde Azerbaycan'da kadınların yaşamı tıpkı diğer Doğu Cumhuriyetlerindeki gibi genellikle ev ile sınırlıydı, dışarıda peçe takmak zorundalardı, çok eşlilik, kız çocuklarının başlık parası karşılığında evlendirilmesi yaygındı. Evlilik yaşı kızlar için 13, erkekleri içinse 15'ti.

1920'de okur-yazar olan kadınların oranı sadece yüzde 1'di. Azerbaycan'da Sovyet hakimiyetinin kurulmasından sonra kadınların sosyopolitik ve ekonomik yaşama katılımı başta olmak üzere annelik hakkının korunmasına ve çocuk evsizliği ile mücadelede ağırlık verildi. 1920'lerin başından itibaren şeriat mahkemelerinin kaldırılması, doğumlar ve ölümler ile evliliklerin resmi kaydının tutulması, boşanma ve tanık olabilme hakkı, veraset ve oy kullanma hakkı içeren çok sayıda yasa çıkarıldı. Azerbaycan'da evlilikte çiftlerin özgür ve kişisel rızasının olması, evlilikte kızlar için 16 ve erkekler için 18 yaş sınırının getirilmesi, çiftler arasında dini nikah kısıtlaması ancak bu evliliğin koşullarının yürürlükte olan kararnameye uygunluğunun denetlenmesi için kaydedilmesi, kadının zorla kaçırılarak evlenmeye zorlanmasının reşit olmayan birine tecavüz suçu kapsamında değerlendirilmesi, evliliğin boşanma ile sonuçlanması durumu çalışmayacak durumda olan çocuk ve eşler için nafaka verilmesi, kız ve erkek çocuklar için ilkokulun zorunlu hale getirilmesi, hukuk alanında, sağlık alanında, öğretmenlik, akademisyenlik gibi mesleklerde kadınlara eşit çalışabilme fırsatı verilmesi gibi bir dizi kararlar alındı. O dönemde yaşanan toplumsal dönüşümle beraber artık kabuklarından çıkan kadınlara dönük şiddet ve kadın cinayetlerinin arttığı gözlemlendiğinde çok önemli bir karar alındı; kadın cinayetlerinin kadınların özgürleşmesi temelinde işlendiğinin tespit edilmesi halinde bunun karşı devrimci suçlar kapsamına alınacağı ifade edildi.

Jenotyellerin Azerbaycan'da en çok mücadele ettiği problemlerden biri kız kaçırma meselesiydi, kadının rızası halinde bile kaçırmanın cezai yaptırım gerektiren bir suç olduğu konusunda ısrarcı

Afişler: Wikimedia Commons

olunmuştu çünkü mahkemede kadının rızası olmadığı halde "rızası vardı" denilerek cezai yaptırımın uygulanmaması için çeşitli yöntemler denenilirdi.

Jenotyel yöneticileri yüzyıllardır izole bir yaşam sürdüren ve çoğu okuma yazma dahi bilmeyen Azerbaycanlı kadınlara ulaşmak için büyük çaba gösterdi. 1920 yılının kasım ayında kurulan Azerbaycan Jenotyellerinin ilk yılında 20 bin civarında kadın teşkilata katıldı. Kurslar, kadın okulları, kadın kulüpleri, mesleki atölyeler kurmak, delege toplantılarını organize etmek ve kadın çalışmaları yürütecek kadroların yetiştirilmesi görevlerindendi.

Azerbaycan'da bir toplantıya, kadınlar boyunlarında çanla katılmıştı ve içlerinden biri şunları söylemişti; "Çanlar hayvanların boynuna takılır. Bizim hayvandan farkımız yoktu. Kocalarımız bizi böyle görüyordu. Sovyet iktidarı altında herkes eşittir. Bu yüzden bu çanları boynumuzdan çıkarmayı teklif ediyorum." Toplantıya katılan diğer tüm kadınlar öfke ve sevinçle boyunlarından çanları çıkartmıştı.

KOOPERATİFLER, KULÜPLER, KREŞLER...

Azerbaycan'da eskiden beri kadınların ve genç

kızların emeğine kocalar ve babalar tarafından el konulduğu alanlardan biri kilim ve halı dokumacılığıydı. Kadınların sağlıklarından olarak gece gündüz büyük bir emekle dokudukları, koca ve baba tarafından pazara sunuluyor, kadın; emeğinin karşılığını alamıyordu. Ancak devrimden sonra kadın emeğine toplumsal bir değer kazandırıldı. Halı ve kilim dokumacılığı kooperatifleri kuruldu, ileriki dönemde bu kooperatifler Türkmen Halı Dokumacılığı Birliği altına toplandı, 1936 yılında birliğin 30 binden fazla kadın üyesi olmuştu. Pamuk, ipek sanayisi ve tekstil atölyeleriyle de kadınlar üretime çekilerek ekonomik bağımsızlıklarını elde ettiler. Elbette mesele yalnızca ekonomik bağımsızlık değildi. Kadın emeğine toplumsal değer kazandırılması ve ücretlendirilmesi kadınların toplumsal yaşama katılımını da artırıyor; bu, kültürel değişimi de beraberinde getiriyordu.

Başlangıçta çarşaf ve peçe ile işe giden kadınların çoğu ilk defa fabrikada ve kooperatiflerde çarşaf ve peçeyi çıkartıyorlardı. Yaptıkları iş karşılığında ücretlendirmeleri onları babalarından ve kocalarından ekonomik olarak bağımsız kılıyor, fabrikalarda yeni hakları hakkında aydınlatılıyor, okuma-yazma öğreniyor, çeşitli kurslar, kadın kulüpleri, sinema ve tiyatro gibi bir dizi kültürel etkinliklerle çok yönlü bir şekilde gelişmelerine olanak sağlanıyordu. Yine fabrika ve kooperatiflerde örgütlenen kreş ve çocuk yuvaları kadının üretime ve toplumsal yaşama katılmasında önemli rol oynuyordu.

Tamamını ekmekvegul.net'ten okuyabilirsiniz...

Kaynaklar:

* Rusya'da 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Kadınların Kurtuluşu Cilt.2 Tavuk Kuştur, Kadınlar İnsan Olgular, Belgeler, Çözömlmeler

* Sovyetler Birliğinde Komünist Kadın Hareketi

* Ekmek ve Gül / Ekim'in Aynasında kadınlar dosyası

* iştiraki

KADIN KULÜPLERİ: BİR DÖNÜŞÜMÜN ADRESİ

JENOTYELİN kadınlar için gerçekleştirdiği eğitim çalışmalarında kadın kulüplerinin rolü büyüktü. Erkeklerin bu kulüplere girişi yasaktı. Müslüman kadınların Sovyet kanunları hakkında bilgilendirilmesi sağlanırken kulübün yönetim kadrosu da tamamen Azerbaycanlı kadınlardan oluşuyordu. Azerbaycanlı kadınların hayatında kadın kulüplerinin rolü çok büyüktü, kulüpler pek çok toplantı, miting, okuma yazma festivali düzenliyordu.

Okuma yazma bilmeyen ev kadınları tespit ediliyor, okullara kayıt olmaları için çalışılıyordu. Sovyetlerdeki okuma yazma seferberliğinde 1922'den 1932'ye kadar 416 bin 592 kadına okuma-yazma öğretilmişti, bu kadınların 50 bin 860'ı Azerbaycanlıydı. Kulüp bünyesinde mesleki atölyeler kurularak çeşitli alanlarda uzmanlık kazanmaları da sağlandı kadınların. Ayrıca müzik, resim ve tiyatro gibi alanlarda sanat eğitimi de verildi.

Asgari ücretliye IBAN gönderen devletten ne bekleyelim?

Fotoğraf: Ekmek ve Gül

Neslihan KARYEMEZ İkitelli-İstanbul

Okula gitmeleri gereken yaşlarda iş hayatına katılmak zorunda kalan üç kadın işçi. Çocukken fabrikada, atölyede ailesinin geçimini sağlamaya çalışmalarıyla başlayan geçim dertleri evlenip çocuk çocuğa karışmalarına rağmen bitmemiş Duygu, Fatmanur ve Nilgün'ün.

İkitelli'nin farklı sokaklarında farklı atölyelerde çalışan kadınlar zamlara dair düşüncelerini ve geçim koşullarını anlatıyor.

90'lardan beri aralıklarla da olsa çalışan Duygu geçirdiği trafik kazasından sonra vücudunda platinlerin olmasına rağmen 4 kişilik ailesini geçindirebilmek için çalışmak zorunda. "Eğer düzenli çalışabilirsem, babamdan aldığım 700 liralık emekli maaşıyla birlikte 3 bin 700 lira ile geçindirmeye çalışıyorum evimi. Günlük 150 liraya sigortasız çalışıyorum. Tekstil atölyelerinde sigortalı çalışmak pek mümkün değil. 1600 lira kira. Kalan parayla da faturalarımı ve mutfagımı karşılamaya çalışıyorum. Çarşı pazara sürekli zam geliyor. İşçi maaşına yılda bir, kuş kadar zam yapıyorlar. Kış aylarına giriyoruz daha doğal gazı açmadım" diyor. Duygu doğal gazı açmadığı koşullarda daha sıkı giyineceklerini söyleyerek devam ediyor: "Elektrikli soba yaksak o da uçmuş. Başka bir çözüm yok. Elinin tuttuğu her şeye günlük zam geliyor."

"Peki ne yapılırsa değişir?" diye sordüğümüzda aldığımız yanıtta şöyle: "Kemerleri sıkı sıkı et kalmadı. Kemikler birbirine geçti, kırıldı. Zengin zaten başını almış gitmiş. Çırpınsak da su yüzüne çıkmamız zor. Devlet artık dar gelirliye kulak vermeli. Asgari ücretin bugün bir seviyeye getirilmesi gerekiyor."

Yapar mı dersin hiç umudum yok. Biz değiştirmeliyiz. Asgari ücret belirleneceği aylarda bütün ülkede iş yerlerinde yarım saat iş bıraksak. O zaman hükümet de patronlarda bizi fark eder. Ama bizim birbirimize güvenmemiz ve cesur olmamız gerek. Günler öncesinden anlaşacağız 'Bugün o düğmeyi açmayacağız' diye. Ama sabah geliyor iş arkadaşımız hiç konuşulmamış gibi o düğmeye basıyor ve çalışıyor. Sen düğmeye basıp çalışmadığın için patron seni yazıhaneye çağırıyor. 'Sen milleti kıskırtıyorsun' diyerek kapının yolunu gösteriyor. Bu korkudan kimse yan yana gelemiyor. Bugün ben işten çıksam bu bana en az bir aya mal olacak. Borçlar var. İşten atılma korkusu var."

KIŞ FATURALARINI YAZA BIRAKTIĞIMIZ OLUYOR

9 yaşından beri çalışan Fatmanur ise 38 yaşında olmasına rağmen sadece 3800 gün primi olduğunu söylüyor. 29 senedir çalışan Fatmanur yıllarca sigortasız çalışmak zorunda kaldığını bizimle şu cümlelerle paylaşıyor: "Eskiden tekstilde sigorta yapmıyorlardı. 11 senem boşuna gitti. Sonra evlendim 17 senedir de eşimle mücadele ediyoruz yaşamak için." Bu kış kendileri için zor geçeceği ni ifade eden Fatmanur devam ediyor: "Her şey çok pahalı sürekli zam geliyor. Geçenlerde çocuğumu hastaneye götürdüm, 3 bin liraya mal oldu. Önce devlet hastanesine gittik iyileşmeyince özele götürmek zorunda kaldım. İki kişi çalışıp bu kadar zorlanıyoruz. Tek maaşla çalışanlar nasıl yaşasın. Bir de hep sağlıklı mı kalacağız. Ya bizim hastalanır çalışamaz hale gelirse? Kış faturalarını yaza bıraktığımız oluyor. Mümkün olduğunca doğal gazı açmıyoruz. En iyi çözüm kısılabildiğimiz kadar kısmak. Evde çok az vakit geçiriyoruz 160 lira elektrik faturası geliyor. Asgari ücret en az 5000 lira olsun iki kişi çalıştığımızda

en azından gıdamızı alabilelim kiramızı faturalarımızı ödeyebilelim. Biz hayatı biraz rastgele yaşıyoruz. Hemen hemen 4 haftadır pazarları da dahil olmak üzere gece 11'e kadar çalışıyoruz. Ben 20 aylık kızımı göremiyorum. Her akşam ağlayarak çalışıyorum. Bakıcının evinde kalıyor. 20 aylık bebek her şeyin farkında. 'Anne git' diyor". Gözleri dolan Fatmanur dakikalarca sessiz kalıyor. Kendini iyi hissedince yeniden başlıyor sohbetimiz. "Nasıl düzelecek?" sorusuna o da "Baştakiler ya asgari ücreti yükseltecekler ya da gelen zamları düşürecekler. Böyle gitmez. Gücümüz kalmadı. Patlayacak bomba gibiyiz. Devletten bir umudum yok aslında. 2825 lira asgari ücretliye pandemide IBAN atıp 10 lira talep ediyorsa biz ne bekleyelim bu devletten. Herkes birlikte hareket ederek bir çözüm aramak zorundayız."

BİZDEN ALINANLARLA PATRONLARA BOL KEPÇE

Çocukluğundan beri çalışan Nilgün de sadece çocuklarını doğurduğu süreçlerde altışar ay çalışmadığını dile getirirken, "Yıllarca tekstil atölyelerinde sigortasız çalışmak

zorunda kaldım. Çocukluk yıllarımda 'Çocuksun' diyerek sigortamı yapmadılar. Evlenip çocuk doğurduğumda da eve yakın atölyelerde çalışmayı tercih ettim çocuklarıma bakabilmek için, yine sigorta yoktu. 13 yıl boyunca tarım sigortası yaptırdım. 6-7 sene daha sigortalı çalışmam gerekiyormuş. Bu meslek nankör bir meslek yarın ne oluruz bilemem.

Son 6 aydır her şey çok daha kötü. 200 liraya 4 parça şey alamıyoruz. Önceki yıllarda bu aylarda doğal gazı yakmıştım, şimdi yakmadım. Çocuklara 'Battaniyeye sarılıp oturun' diyorum" diyor. Çözümüne dair ise şunları dile getiriyor: "Cumhurbaşkanı kooperatif marketler açıp fiyatları düşürecekmiş. Ülkemizde üretim yok. Her şeyi dışarıdan alıyoruz. Dolar yükseliyor Türk parası değer kaybediyor. O kooperatiflerdeki ürünler nasıl ucuz olacak. Eskiden çocuklarımızı doğal kaliteli şeyler yedirmeye çalışırken şimdi fiyatına bakıyoruz. Bir şey yapmaları gerekiyor. Patronlara bol kepçeden veriyorlar. Onlara verdiklerini bizden çıkıyorlar. Bunu değişmesi gerekiyor..."

'DEPREME DAYANIKLI BİR EVDE OTURMAYA PARAMIZ YETMİYOR'

KONU depreme ve evlerin dayanıklılığına geliyor. Yaşadığı binanın eskiliğinden bahseden Duygu, yarın başına yıkılıp yıkılmayacağını bilmediğini dile belirtiyor. "Bina çok eski, 2019'da yaşanan deprem sonrası bina güçlendirildi. Yeni depremlere ne kadar dayanır bilinmez. Gelirim İkitelli'deki depreme dayanıklı konutlarında oturmaya yetseydi kesinlikle bu evi tutmazdım. Çünkü can korkumuz var. Aynı fiyatlara ev bulmak zor. İkitelli iş merkezlerine yakın olduğu için çeşitli ülkelerden gelen insanlar da buralarda ikamet ettiğinden dolayı ev sahipleri kiralari artırdı. Metronun da mahallemize gelmesi hem kiralari yükseltti hem de kiralık yer bulmak zor hale geldi. Binanın yanından ağır bir araç geçtiğinde bile sallanıyoruz. Hiç yaşanmaz denen evlerde yaşamak zorunda bırakılıyor. 2 bin 500 liradan aşağıya güvenle oturacağımız bir ev yok" diye konuşuyor.

Biri yer biri bakar, e artık kopsun kıyamet...

Zahide KİPER
Esenyalı-İstanbul

Neredeyse her gün gıda, elektrik, su, doğal gaz gibi temel ihtiyaçlara gelen yeni zamlar, artan enflasyon, derinleşen ekonomik kriz, döviz kurundaki dalgalanmalar sonrasında kadınların, işçi ve emekçilerin aklında tek soru var: "Bu asgari ücretle nasıl geçineceğiz?"

Milyonlarca insanın en temel ihtiyaçlarını bile karşılayamayacağı, açlık sınırının altında kalan bir ücretle yaşamaya mahkûm edildiği bir zamanda hayatta kalmaya çalışıyoruz. Devlet politikaları aracılığıyla övülerek meşrulaştırılan, insan onurunu ayaklar altına alan bu utancı, asgari ücretle yaşamak zorunda kalan ve dernek çatısı altında bir araya geldiğimiz kadınlarla konuştuk.

SİMİT YEMEK ARTIK LÜKS

Kadın arkadaşlarımızla yaptığımız sohbette bir arkadaşımız "Asgari ücretle nasıl geçindiğimizi bir de bize sormaları lazım. Kendileri saraylarda yaşarken bizleri yoksulluğa mahkûm edenler acaba bu soruyu samimi bir şekilde cevaplayabilir mi? Her şeyi kısıtlayarak ucu ucuna yetiştirebiliyoruz. Bugün asgari ücretle yaşamak zorunda kalan dört kişilik bir ailenin yaşam koşullarını tahmin etmek çok da zor değil. Okuldan

gelen çocuğunun önüne ne koyacağını kara kara düşünen annelerin çaresizliğini gördükçe -ki bunun eğitim, sağlık vb. harcamaları da dışında tutarak- bir çocuk ne ile büyür? sorusunu kendi kendine sormadan edemiyor insan. İki buçuk lira olmuş bir simidi düşünün. Artık simit yemek bile lüks oldu bizim için" diyor.

ASGARİ ÜCRETİN İKİ KATI DAHİ YETMEZKEN...

Başka bir kadın arkadaşımız da asgari ücretin iki katı bir geliri olduğunu ama zamlar ve enflasyon yüzünden ucu ucuna geçindiklerini anlatıyor: "Yeni aya

bir önceki aydan borçlu giriyoruz. Eşim asgari ücretin 2 katı maaş alıyor. Bütün maaşını bana veriyor. Ben de yaptığım her harcamayı kuruş kuruş yazıyorum. Ev için yaptığımız bütün alışverişlerimiz taksitle olmasına rağmen, çocukların ihtiyaçları, mutfak vs. derken bir bakıyoruz ay sonu elimiz yine boş ve borçlarımız daha da artmış."

ASGARİ ÜCRET VERGİDEN MUAFF TUTULSUN

Bir yıl önce belirlenen asgari ücret oranı bugün açlık sınırının altında. Sürekli zamlanan temel ihtiyaçlar ve yaşamak için gerekli diğer şeylerin karşısında asgari ücret giderek değer kaybediyor. Üstelik asgari ücretten alınan vergi de adaletsizliği gözler önüne seriyor. Bir tarafta bu vergilerle eriyen asgari ücretin uygun görüldüğü işçi ve emekçiler, diğer tarafta ise iktidar tarafından desteklenen hiçbir vasfı olmadığı halde 5-6 yerden maaş alan bürokratlar, sürekli borçları ertelenen patronlar, müteahhitler... Bizlere adeta "ölmeyin, sürünün" mesajı veriyorlar. Bırakın asgari ücreti, iki katının bile yetmediği bir ekonomik sistemin içinde ölüme mahkûm edildik.

Asgari ücret üzerindeki bu adaletsizliğin ortadan kalkması için ilk koşul vergi alınımının ve zamların durdurulmasıdır. Biz asgari ücrete mahkûm, yoksulluğun iyileştirildiği bir yaşamı değil, insanca yaşamın gerektiği hakkımız olan bir hayatı istiyoruz.

Nöbet çıkışı ölmeyeceğim bir hayat istiyorum

Latife KARTAL
Eskişehir

ESKİŞEHİR'de Kırmızıtoprak Mahallesi semt pazarında hayat pahalılığıyla ilgili görüş almaya çalışırken; tıpta uzmanlık sınavına hazırlandığı için çalışmadığını ve ailesi ile yaşadığını söyleyen genç bir kadın hekimle tanışıyoruz. Görüş vermekten çekinmiyor ancak malum devlet memurluğu var önünde, isminin geçmesinden çekiniyor. Bu baskı ortamında kaygısını anladığımızı ve kendi ismini geçirmeyeceğimizi söyleyerek başlıyoruz sohbet. Duygu diyeceğiz bundan sonra ona. Yeni mezun bir doktor olarak çalışma hayatına hazırlanan Duygu'nun geleceğe, çalışma hayatına dair endişeleri olup olmadığını merak ediyoruz. "Tabii ki var endişelerim. Şu an çalışmayıp tıpta uzmanlık sınavına hazırlanmam da o sebeple zaten. Hekime şiddet özellikle acil servislerde çok ciddi bir sorun. Bir kadın olarak şiddete daha az maruz kalacağım, daha az maaş alırsam da daha rahat koşullarda çalışabileceğim bir uzmanlık alanı kazanabilmek için uğraşıyorum. 36 saat çalışmayacağım, nöbet çıkışı ölmeyeceğim bir hayat kurmak istiyorum. Can güvenliğimden endişem varken ne yazık ki ben de önce kendimi düşünüyorum. İnsanlara faydalı olmak için idealist fikirlerle seçtiğim mesleğimden yardıma muhtaç bir hale düşmek istemiyorum" diyerek bugün birçok hekimin yaşadığı kaygıları bir çırpıda sıralıyor.

Çözüm olarak yurt dışında yaşama koşullarını dahi araştırdığını ancak ailesinden ayrılmak istemediği

için bunu bir seçenek olmaktan çıkardığını söyleyen Duygu zaten yurt dışına çıkmanın gerçek bir çözüm olmadığını ifade ediyor: "Ben örneğin neredeyse 3 senedir daha iyi bir gelecek kaygısıyla tıpta uzmanlık sınavına hazırlanıyorum. Belki bu süreci dil öğrenmekle geçirseymdim şu an yurt dışında, şu anki halimden daha iyi koşullarda olurum. Bu tercih meselesi tabii, ben tercih etmedim. Ama ne yazık ki bu seçeneği zorlayan hekim sayısı gün geçtikçe artıyor. Emeginin karşılığını almayacağını, hakkının ödenmeyeceğini bilen hekimler gitmek istiyor. Daha iyi bir yaşam, akşam pazarına çıkıp ucuz patates-soğan kovalamayacağı bir hayat istiyor insanlar."

'GEÇİM DİRDİ BAŞKA ŞEYE VAKİT BIRAKMIYOR'

Bir çözüm yolu çizip çizemeyeceğini sorduğumuzda ise Duygu önce oy vererek bu durumu değiştirebileceğimizi söylüyor. Seçimden seçime gidip oy vermek yeterli olacak mıdır peki gerçekten dediğimizde ise; "Elbette yetmez. Önce bilinçlenmek gerekiyor, eğitim gerekiyor. Ama bilinç düzeyimizi yükselteceğimiz, okuyacağımız, öğreneceğimiz bir eğitim sistemi içerisinden gelmiyoruz ne yazık ki. Eğitim sadece mesleki bilgiyi almak değil. Toplumun bilinçlenmesi, insanların okuması gerekiyor. Her şeyin başında eğitim geliyor ama bizim bunu düşünenecek ya da bu anlamda bir gayretin içine girecek zamanımız bile yok. Hayatımızı idame ettirmek, ailemizi geçindirmekten başka bir şeye vaktimiz kalmıyor. Gelecek kaygısından dolayı aslında büyük resmi de göremiyoruz" diyor.

Fotoğraf: Freepik

**DERSEM'DE
VELİLERE ÇAĞRI:**

'Endişelerimizi ancak örgütlü mücadele ile aşabiliriz'

Dersim Yenigün Kadın Dayanışma Derneği dağıttığı bildirilerle velilerin yeni eğitim döneminde yaşadığı sıkıntılara dikkat çekerek velilerin sözlerini aktarıyor; talepler için mücadeleye çağırıyor.

Fatoş TAŞKALE
Dersim Yenigün
Kadın Dayanışma Derneği

Yaklaşık iki yıldır pandemi ile birlikte hayatlarımız birçok yönüyle değişti. Birçok sorumluluğu olan kadınlara bir de çocuğunun eğitiminin neredeyse tamamını yükledi. Okulların kapanmasıyla uzaktan eğitim başladı ve annelerden çocuklarına öğretmen olması istendi. Evdeki yemek, temizlik, yaşlı bakımı, çalışıyorsa iş yerindeki sorumlulukları kadının bütün yaşamını altüst etti. Yüze yüze eğitim başladı, ancak değişen bir şey yok. Sorunlar artarak devam ediyor. Aileler bir taraftan çocukların yüz yüze eğitime geçmesinden mutlu iken öte taraftan kime dokunsak bin ah işitiyoruz. Bu "bin ah" içinde kadınların talebi parasız, nitelikli ve sağlıklı bir eğitim. Bunun kendi kendine gelmeyeceğinin farkında olan veliler tek çarenin daha çok buluşmak, yana gelmek ve birlikte, örgütlü bir mücadeleyi örmemiz gerektiğini söylüyor. Biz de dernek olarak bu talepler etrafında mücadeleyi örgütlemek için kentte yaşayan bütün kadınlara çağrı yapıyoruz. Kentteki çeşitli okulların sorunlarını kadınlarla konuşarak bir bildiri hazırladık ve okul önlerinde dağıtıyoruz. Bildiriyi ulaştırdığımız kadınların sözüyle birlikte "Çocuklarımızın ve bizim geleceğimizin yok edilmesine izin vermiyelim" diyoruz...

Fotoğraf: DHA

VELİLER DE ÖĞRETMENLER DE KAYGILI

İLKOKUL öğretmeni Zeynep: Çocuklar için çok kaygılıyım. Okullarda yüz yüze eğitim için hiçbir hazırlık yok. Okullarda fiziki güçlendirme yapılıyor ama okulların açıldığı hafta başladı. Bizim okulumuzda ikili eğitim var. Öğleden sonraki grup girdiğinde okul temizliği bitmemiş oluyor ve dolayısıyla çocuklarımız temiz bir sınıfta eğitim alamıyor. Okul açıldığı zaman sınıflar çok kötüydü. Yeterli personel olmadığı için ben sınıfı temizlemek zorunda kaldım. Aynı zamanda bir veliyim, çocuğumun sınıfını bizler boyadık ve temizledik. Okullarda her şey yetersiz. Çocuklarımızı sürekli müdahale etmek, temiz olmalarını sağlamak çok zor, sınıflar kalabalık.

Meral: Okullar açıldı ama hala adapte olamıyoruz. Eskiden 8.30'da zil çalarken şimdi 7'de. Çocuk okula gelmek istemiyor. Hijyen sadece okuldaki öğretmenlerin ve velilerin çabasıyla sağlanıyor.

Çiğdem: İkili eğitim var sabah ortaokullar giriyor öğleden sonra da ilkokullar. Aradaki süre yeterli olmadığı için okul temizlenmiyor. Mahalleler arasında ki okullarda bile eşitsizlik var. Bizim okulumuzda laboratuvar yok mesela. Mahallelerin gelir durumuna göre okullara hizmet veriyorlar.

Gülten: Tek maaş alıyorum ve üç çocuğum var, bir çocuğuma alerjik astım teşhisi konuldu. Ben düzenli olarak Elâziğ'a hastaneye gitmek zorundayım. Aldığım maaş otomatik olarak yarıya düşüyor. Çocuğumun başarısı düştü. İŞ-KUR'a başvurudum ama işçi eşimin maaşı olduğu için beni başlatmadılar. Aldığı ücret bizi geçindirmiyor. 5 kişilik bir aile bir işçi maaşıyla nasıl geçinir? Okullar eğitimiyle de, fiziki koşullarıyla da yeterli

değil. Önlemler artırılmalı, okul sayıları artırılmalı, bunlar okullar açıldığında değil okullar kapalıyken yapılmalıydı. Kış geliyor çocuğum akşam karanlıkta gelecek. Güvenli bir ortam yok ki ben sürekli tedirgin oluyorum.

ÇOCUKLARIMIZ GÖZDEN ÇIKARILDI

ELİF: Önlemler alınmadığı için, okul açılır açılmaz çocuğumun sınıfında vaka sayısı arttı, uzaktan eğitim tekrar başladı. Evdeki eğitim verimli değil, konsantre olamıyor çocuklar, alt yapı hala yetersiz. Çocuklarımız bu süreçte var olan eşitsizlikten dolayı tek başlarına mücadele ettiler ve yoruldular. Sosyal yaşamları bitme noktasına geldi. Tek odaya hapis oldular. Benim iki öğrencim var biri üniversite öğrencisi diğeri geçen LGS'ye girdi. LGS'ye hazırlanırken çok zorlandı, uzaktan eğitim yetersiz kaldı ve başarısı düştü, çocuğumun suçu değildi. Türkiye'de eğitim pandemi döneminde de gördük ki resmen gözden çıkarıldı. Bir anne olarak onların yaşadığı sıkıntıları kendi imkânlarıyla çözmekten çok yoruldum. Bir kadın olarak lüksüm olmamasına rağmen birçok ihtiyacımdan vazgeçerek, harçlıklarımı çocuklarıma özel destek aldım zorunda kaldım, o da yetersiz kaldı. Çünkü aldığımız maaş evin ihtiyaçlarına ve üniversitede okuyan çocuğumun ihtiyaçlarını karşılayabiliyor. Zar zor kazandığımız lise tadilata alındı ve okullar birleştirildi. Sürekli bir kaygı içindeyiz. Biz idarecilerle, öğretmenlerle karşı karşıya getiriyoruz onların da yapacağı bir şey yok. Bir anne olarak enerjim düşüyor kendime dair hiçbir planlama yapamıyorum. Bir yere gitmek, oturmak, gezmek artık ekonomik anlamda da bir lüks. Devlet bu çocuklara sahip çıkmalı, üzerimizdeki yük giderilmeli. Okulun masraflarını ben değil MEB karşılamalı. Ben çocuğuma çanta alamazken beslenmesi için sağlıklı gıda karşılayamazken, okul ihtiyaçlarını nasıl karşılayalım? Bütün bu sorunları aşmamız için yüksek sesle konuşmak, yan yana gelmek zorundayız!

KAYNAK KİTAP ALABİLMEK İÇİN EVDE FIRIN ÇALIŞTIRMİYORUM!

GÖNÜL: İki öğrencisi olan bir anne için uzaktan eğitim büyük bir kâbustu. Çocuklarla sürekli bir gerginlik hali vardı. Okullar açılınca bu sorunları aşacağımız düşündük. Yaklaşık iki aydır okullar açık ama sorunlar artarak devam ediyor. Okullarda yeteri kadar hijyen, temizlik personeli yok. Çocuğumu okula göndermekten korkuyorum. Her gün yeni vakalar duyuyoruz. Karantinaya alınan sınıflar arttı. Bir buçuk yıldır neden okullar hazır hale getirilmedi? Okulların temizlik masrafları biz velilere bırakıldı. Ben tek maaşla geçinemem, evimde birçok şeyi kısmışken devlet okulun masraflarını da bana yüklüyor. Aldığımız her şeyin vergisini iki kat veriyoruz, bu vergiler nerede? Okulda öğretmen kaynak kitap istiyor, ben o kitabı almak için evde fırın çalıştırmıyorum. Süpürge makinesini haftada bir çalıştırıyorum. Her şeyin fiyatı iki kat artmışken birçok arkadaşımız çocuklarının eğitimi için evde bir şeyler yapıp satıyor. Manti yapıp satan arkadaşlarımız var, sadece çocuğunun dersane parasını karşılamak için. Neden okulda iyi bir eğitim verilmiyor, yeterli kaynaklar bulundurulmuyor? Okul açılınca heyecanlanmıyoruz, başımızı önümüze eğip kara kara düşünüyoruz. Çünkü bizim gemilerimiz, fabrikalarımız, katlarımız yok, verebileceğimiz tek şey eğitim o da elimizden alınıyor. Dersimde aileler çocukların okuması için elinden geleni yapıyor çünkü burada iş olanakları hiç yok, çocuğunun geleceğini kurmanın tek yolu okutmak. Eskiden doğu batı eşitsizliği vardı ama artık bu eşitsizlik her yerde. Çocuklarımız için mücadele etmeliyiz. Çünkü onlar en güzelini hak ediyor.

Bir kâbus süreci: İş aramak...

İŞSİZLİĞİMİN 211. gününden herkese merhaba... Her 3 gençten ikisinin sadece yol ve yemek parası için iş aradığı bir ülkede TÜİK verileri hayal gibi, rakamlarda çok küçük ifade edilen ama hayatlarımızda yaşadığımız büyük gerçeklik bu. Bizi 20 küsur sene okutup sonra sözde yeterli olan asgari ücrete minnet ettirmek birilerinin bizi oynattığı Squid Game gibi. Referans adı altında torpil istenmesi, uzak mesafelerden işle ilgili hiçbir bilgi verilmeden yüz yüze görüşmeye çağırılması ve yapılacak iş ile aranan özellikler arasında bağlantı bulunmaması da cabası.

İşsizliğin ciddi boyutlara ulaşması işverenin en basit işlerde bile daha seçici olmasına sebep oluyor. Yaşadığım bir örnek: Bir iş yeriyle olumlu bir iş görüşmesi süreci geçirdim. Eğitim sürecini dahi tamamladım. Sözleşme ve imza atma aşamasına geldik. Bu sırada görüştüğüm kişi, işin yasal olmadığından, hapis cezası gibi

sonuçlarının olduğundan bahsetti. İş kabul etmedim ama bu insanların böyle bir iş için bile uyguladıkları prosedür beni gerçekten şaşırttı.

Duymuşsunuzdur kesin ama ben yine de söyleyeyim: Tecrübesi olmayan iş yok. Tabii siz yine de "Neyse, ucuza çalışayım da tecrübe kazanayım. Sonra kendimi geliştirince para kazanırım" diye düşünebilirsiniz. Ama o da yok. Tecrübesiz eleman arayan işlerde genelde karın tokluğuna değil, yol parasına çalışma planlanmış. Ben bunu dahi kabul edip girdiğim iş yerinden dolandırılarak ayrıldım. Patron bir gün geldi ve iflas ettik dedi. Paranızı yine de ödeyeceğiz dedi. Sonra tabii ödemedi ve duyduk ki çalışanlardan bir kısmı ayrılmış işler devam ediyormuş. Hatta beni de arayıp pişkin pişkin, dönmek istersen gel, dedi. Ben önceki telefondan bir daha ulaşımadım.

EVCİL HAYVANINIZ VARSA YANDINIZ!

İş görüşmelerinde evlilik, çocuk yapmayı düşünüp düşünmediğimiz, erkek arkadaşımızın olup olmadığı soruları klasikleşti; fakat görüşmelerimin birinde annemle babamın maaşına kadar sorguya çekildim. Geçenlerde bir arkadaşım evcil hayvanı olup olmadığı sorulmuş. Bu da işe geç kalma sebepleri olabiliyor mu patrona göre. Artık iş ararken ücreti piyasanın üzerinde olan işlerde işverenin farklı bir niyeti olup olmadığına emin olmaya çalışıyorum. Kurumu müşteri gibi arıyorum, tanıdık var mı bakıyorum. Sosyal medyada kurumla ilgili paylaşım yapan insanları bile araştırdığım oldu. Çünkü mobbing ve tacize maruz kalmak için işe girmemize gerek yok, artık iş görüşmelerinde de yaşıyoruz.

DOLANDIRICILIK İÇİN Mİ OKUDUK

Bırakın bölümümle ilgili olmasını,

geçimimi sağlayacak herhangi bir iş bulmakta bile zorlanıyorum. Son gittiğim iş görüşmesinin eğitiminde, arkadaşlık sitesi üzerinden nasıl dolandırıcılık yapılacağını anlattılar. Şartlar böyleyken iş arama sürecimin kısa zamanda meyve vermesini beklemiyorum tabii ki. Ama aklıma geliyor; okurken her şey zordu, pahalıydı, okul bitince kurtulurum sanmıştım. Bir tek ben de değil birçok genç kadın bunları yaşıyor, "Artık boşuna iş arama; bari evlen, kurtul" diyen akrabalara komşular da katılmıştır üstelik. Bu düzen geleceksizlik, işsizlik borç ve umutsuzluktan başka bir şey vermiyor sanki bize. Ama ben yine de umutluyum. Yaşadığım zorlukları paylaştığım kadınlardan öğreniyorum. Yalnız olmadığımı fark ediyorum. Bunlar hepimizin başına geliyorsa hepimiz bir şey yapmalıyız demektir.

Esra ÇEKİNMEZ
Kadıköy/İSTANBUL

ÜNİVERSİTE DİPLOMALI BİR TEMİZLİK İŞÇİSİ YAZDI:

Dimdik durmak için ne yapmalı?

MERHABA ben Samatya Hastanesi'nde çalışan bir temizlik işçisiyim. Diplomalı bir temizlikçi. Üniversite okumuş bir temizlikçi. Ben uzun süre işsiz kaldım, iş bulmak için İç Anadolu'dan İstanbul'a göç ettim. Hastanedeki temizlik işi için bile bir yıl bekledim. İşimden dolayı gocunmuyorum ama neden okuduğum meslek dalında iş bulamadığının stresini yaşıyorum. Benim gibi kendi mesleğinde iş bulamamış sonrasında başka yerlerde kendilerini bulmuş insanlarla dolu bu ülke. Böyle olarsa niye okuyoruz ki? Şöyle bir bakıyorum üniversite olmayan il kalmadı. Bir sürü bölüm açıldı ama okul bittiğinde sonu hüsrana. Açılan bölümle alakalı ne bir iş var ne de öyle bir iş imkânı sunan. Sonrasında herkes başka yerde başka işlerde meşgul olmaya yönlendirilmek zorunda kalıyor. Bu özellikle okuyan kadınlar için daha da önemli; aileler kızlarını büyütüyorlar "aman okusun bir meslek sahibi olsun" diye fakat okuyup meslek sahibi olmuş, evlenmiş şiddet gören kadınlar var. Annelerimiz ablalarımız kardeşlerimiz üzerlerinde o şiddet korkusunu alıyoruz. Neden korkutu-

luyoruz, neden özgür olamıyoruz?

Kadınların maruz kaldıkları şiddetin temelinde yatan esas neden bence ekonomik bağımsızlıklarının olmaması. Ekonomik bağımsızlığa sahip olmaları ise eğitim ve iş bulabilmekten geçiyor. Kız çocuklarımızı okutun, mahrum bırakmayın. Küçük yaşlarda evlendirilip şiddete maruz kaldıklarını duymak istemiyoruz, artık şiddet haberlerinden bıktık.

Neden kadın her zaman ikinci planda kalıyor? Neden değer görmüyor? Çok şey var aslında yazılacak, anlatacak. Kelimelerle anlatmak yetmiyor, sesimizi duyurun ve duyun. Biz şiddeti önleyelim, eğer önlem alınmazsa bundan sonraki doğacak kız çocuklarımız çok tehlikeye altındadır demektir.

Kadın ne demektir? Kadın bu dünyadaki en kuvvetli varlık benim için ve bütün kadınların bunun farkında olmasını istiyorum. Dimdik alını açık, ayakları yere sağlam basan bağımsız bir şekilde durmalarını istiyorum bütün kadınların. Kadınlarımız ölmesin! Hep birlikte olup bunların önüne geçelim diyelim!

Samatya/İSTANBUL

Kısırın da tadı kaçtı!

BİZ kadınlar bir araya geldiğimizde şöyle güzel bir kısır yapıp yemeği çok severiz. Eskiden kısırın yanına salatalık turşusu, kıvrırcık, çok güzel lavaş ekmeği yapar, bol yeşillikle beraber hem iki lafın belini kırar hem de afiyetle kısır yerdik. Yine aklıma kısır geldi geçenlerde. Düşün pazar yoluna. Aklımda kısırlık malzeme almak var. Pazar oldukça sakin, saat yaklaşık iki buçuk iki gibi. Sanırım akşam üstü biraz daha kalabalık oluyor ama yine de çok sakin. Malzemelerimi aldım. Yaklaşık 40 lira tuttu kısır malzemesi yanına bir kilo salatalık. Mevsimi geçse de bir kilo domates aldım markete uğrayıp biraz da turşu alıp eve geçeceğim. Birkaç tanıdıkla karşılaştım pazarda, yani fiyatlar gerçekten çok yükselmiş. Bir kısırlık malzemeye bu kadar para ödeyince yanına da domates, salatalık, üzüm, mandalina, yarım kilo mantar alınca etti mi 70 lira. Yağı evden, tuzu evden, baharatı evden kullanacağım derken 100 lira diyelim. Sadece kısır deyip geçmeyelim biz kadınlar için önemli. Çocukluğumda hatırlarım. Böyle kısır yapıldığı zaman mahalledeki kadınlar toplanır taze yaprak da varsa afiyetle yerlerdi. Ben de kısır yapınca

arkadaşlarımı çağıracağım, biraz sohbet edeceğiz. Pazarda hafta için bir şeyler alsaydım 150'nin üstünde bir harcama yapmam gerekiyordu. 4 kişilik bir ailenin pazar masrafı aylık 600 lira demek.

Eve dönerken bu kış şartlarında üniversite mezunu işsiz oğlu ile birlikte vefat eden eşinden kalan işçi emeklisi maaşıyla geçinmeye çalışan komşum Fatma ile birkaç gün önceki sohbetimizi hatırladım: "Bu hafta pazara gidemedim, doğal gaz aldım. Ev sahibi insan evladı, kiraya az zam yaptı. Et zaten görmüyoruz, kurban da bile artık gelmiyor. Biz yoklukla büyüdük ama bu kadarını hiç görmedik. Her şey var ama para yok. Geceleri çocuk görmeden yorgun altında ağlıyorum. Biz kimsesiziz, o gelmiş iktidara bu gitmiş fark etmiyoruz. Şu oğluma bir iş bulamıyoruz. Oğlum için yaşamak zorundayım."

Fatma'yı düşününce bir kısır yapmak bile Fatma'ya lüks gelir diye düşündüm, tadım kaçtı. Zaten kısırın da tadı kaçmış.

Yeşim TURAN
Keçiören/ANKARA

GREVDEKİ BAKIRKÖY BELEDİYESİ İŞÇİLERİNDEN MEKTUP VAR!

Heyecanımız mücadelemizden, umudumuz emeğimizden...

Kimi masa başında, kimi sokakta Bakırköy halkına hizmet veriyor. Sokaktaki çöpü toplayıp temizleyen, Parktaki çimi, ağacı sulayan ve budayan işçiler onlar. Çocuklarımızı güvenle emanet ettiği öğretmenler, sanat eğitmenleri, tiyatrodan yer gösteren, gişede bilet satan, sahnede oynayan emekçiler... Bakırköy halkına, aşevinde yemek yapıp dağıtan, tıp merkezinde sağlık hiz-

meti veren, güvenle ulaşımını sağlayanlar... Kısacası Bakırköy'ü her yeni güne hazırlayan emekçiler... Belediye işçileri olarak güvenceli işte çalışmak, sağlıklı yaşamak, geçinmeye yetecek kadar ücret istiyorlar. İşten atılma tehdidiyle, baskıyla, güvencesiz şekilde "sıfır zam" dayatmasıyla çalışmak değil! Açlık sınırında yaşamak istemiyorlar. İnsanca yaşamak ve çalışmak, geçinmeye yetecek ücret istemek, sendikal

hak olan greve çıkmak herkesin olduğu gibi Bakırköy Belediyesi işçilerinin de en doğal hakkı. İşçiler onlara dayatılan yüzde sıfır zam teklifini ve işten atılma tehdidini kabul etmiyor! Bir an önce toplu iş sözleşmesinin imzalanmasını ve ücretlerinin iyileştirilmesini talep ediyor! Grevdeki Bakırköy Belediyesi işçisi kadınları Ekmek ve Gül aracılığıyla duygularını paylaşıyor sizlerle.

DERDİMİZ; EMEĞİMİZİN, ALIN TERİMİZİN KARŞILIĞINI ALMAK

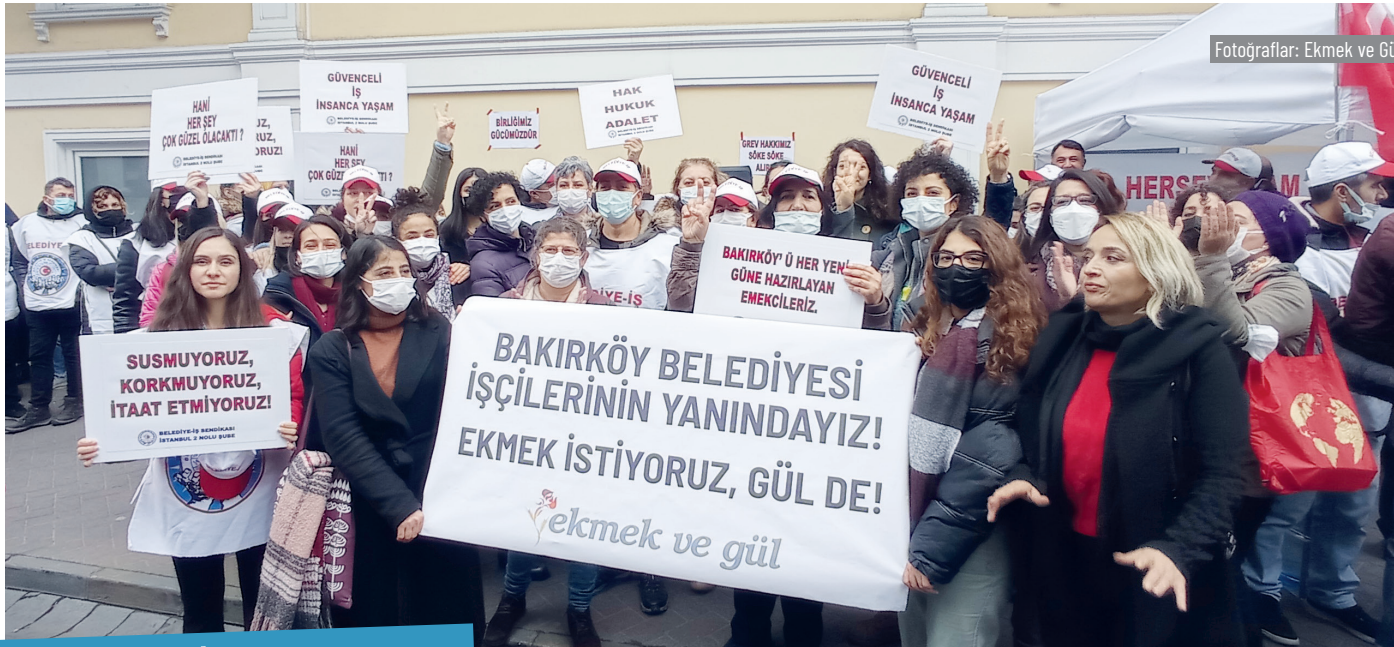
MERHABA, birlik beraberliğin en yüce değer olduğu şu günlerde grev alanından siz dostlara merhaba.

Ben bir kadın işçi olarak; her gün bu ülkede yaşadığım sayısız değersizliklere bir yenisi daha eklendi son zamanlarda. Her gün işyerlerinde amirler, yöneticiler, tarafından uğradığımız yok sayılma, mobbing, verdiğimiz emeğin hiçe sayılması yetmezmiş gibi Bakırköy Belediye başkanının geçen günlerde grev alanında yaptığı konuşma biz işçileri derinden yaraladı. Biz işçilere "Pandemi döneminde zaten hiçbiriniz çalışmadınız ama ben size günü geldiğinde maaşınızı yatırdım" dedi. Sanki yaptığı bir lütfü gibi. Pandemi döneminde dünyanın durduğu noktada yine suçu biz işçilerde buldular. Bizler çocuk değiliz, hepimizin akli fikri var. Ne için greve çıktığımızı Belediye Başkanı da, başkan yardımcısı da, meclis üyeleri de müdürler de çok iyi bilirler. Bizim derdimiz; emeğimizin, alın terimizin karşılığını almak. Biz insan yerine konmak, güzel yaşamak insanca muamele görmek istiyoruz.

İstiyoruz ki hepimizin çocuğu, annesi, babası, kardeşi, bakmakla sorumlu kimseleri olduğunu düşünsünler ya da aramızda kimsesizlerin olduğunu ya da bir anne, bir baba, bir kardeş, bir abla olduğumuzu hatırlasınlar istiyoruz.

İstiyorum ki ellerini sol göğüslerine koyduklarında eğer kaldıysa oralarında bir vicdanları, öyle düşünsünler.

Biz artık geçinemediğimiz ücretleri istemiyoruz. Emeğimizin karşılığını istiyoruz. Her mayıs ayında işten atılma korkusu yaşamak istemiyoruz, iş güvencesi istiyoruz. Biz işçiler grev alanını her gün yeni umutlarla besliyoruz. Emeğimizin karşılığını alana dek alanımızı umutla beslemeye devam edeceğiz.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

ASIL BİZ BİRLİK OLURSAK HER ŞEY ÇOK GÜZEL OLACAK

SEVGİLİ ve değerli Ekmek ve Gül emekçilerinin Bakırköy Belediyesinin emekçi çalışanlarına verdiği onurlu desteğinden dolayı sonsuz teşekkür ederim.

13 yıldır Bakırköy Belediyesine hizmet vermekteyim, her yeni gelen yönetimde kendi çıkarları koltuk sevdaları yüzünden ezilen taban çalışanı olarak eşit adil koşullarda çalışacağımız, emeğimizin karşılığını alacağımız, haklarımızın verileceği, verilen haklarımızın da geri alınmayacağı, her yıl işimizden çıkarılma kaygısı olmayacağı, bunların sürekliliğini sağlayacak toplu iş sözleşmesinin yapılmasını istiyorum. İnanıyorum ki, işçi emekçi birlikteliği ve beraberliği sağlarsa her şey gerçekten de çok çok güzel olacak. Hele ki kadın işçilerin birliği ve beraberliğinin sağlandığı noktada işte o zaman "Dünya yerinden oynar kadınlar, işçiler birlik olsa" sloganımızdaki gibi gerçekleştireceğiz düşlerimizi. Ve inanıyorum ki umudumuza umut ekerek o güzel günleri yaşayacağız.

Fotoğraflar: Ekmek ve Gül

DESTEKLER UMUDUMUZA UMUT EKLEDİ

MERHABA Ekmek ve Gül, Bakırköy Belediyesi kadın çalışanları olarak, biz inanıyoruz ki yaşadığımız bu evren biz kadınların birlik ve beraberliğiyle güzelleşecek. Yaşadığımız bu zamanda yaşatılan talihsiz olaylara birlik olup cevap verdik. İnanıyoruz ki birlikte cevap vermeye de devam edeceğiz. Kadına yönelik tacizlerin, kadın cinayetlerinin ve emek sömürüsünün son bulduğu bir dünyayı kucaklayacağız. Bugün grevimizin 13. günü ve mücadelemiz yağmur altında devam ediyor. Her şeye rağmen heyecanlı ve umutluyuz. Heyecanımızı mücadelemizden, umudumuzu verdiğimiz emekten alıyoruz. Bu süreçte yanımızda olduğunuzu bilmek umudumuza umut ekledi. Biz kadınlar birlik olduğumuz da güzeliz.

SONUNA KADAR HEP BERABER!

DEĞERLİ Ekmek ve Gül; örgütlü mücadelemize verdiğiniz katkıdan dolayı çok teşekkür ederiz, bizler Bakırköy Belediyesi Tiyatro Müdürlüğü personeli olarak her sene işten atılma kaygısına rağmen, gördüğümüz tüm baskılara rağmen emeğimiz için mücadelemizden asla vazgeçmeyeceğiz.

Sonuna kadar hep beraber mücadele edeceğiz; ya hep beraber ya hiçbimiz...